

TMMOB ve BAĞLI ODALARI
DENETLEME KURULLARI II. ÇALIŞTAYI

16 Ekim 2010

-----&-----

ISBN: 978-605-01-0064-8

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Dijle Göksoy Konuk

Baskı:

Mattek Matbaacılık Bas. Yay. Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0(312) 433 23 10

Faks: 0(312) 434 03 56

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

Selanik Caddesi No:19/1

Yenişehir 06650 ANKARA

Tel: 0312 418 12 75

Faks: 0312 417 48 24

Web: www.tmmob.org.tr

E-Posta: tmmob@tmmob.org.tr

Ocak 2011

NADİR AVŞAROğLU (Divan Başkanı – TMMOB Denetleme Kurulu Üyesi)- TMMOB'nin ve odalarımızın denetleme kurulu üyeleri ve saymanları; Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen Denetleme Kurulları alıştayına hoş geldiniz.

Programımız girişte dağıtıldı. Program gereği, ilk oturumda, açılış konuşmasından sonra, ara vermeden, uzmanlarımızı, mali müşavirlerimizi ve hukuk danışmanlarımızı dinleyeceğiz. Daha sonra bir öğle yemeği arası olacak. Yemek arasından sonra, forum tabir ettiğimiz, serbest kürsü şeklinde bir bölüme gececeğiz ve bu şekilde toplantıyı tamamlamayı düşünüyöruz.

Bu yıl Denetleme Kurulları alıştayının ikincisini gerçekleştirmeyi planladık. Aslında Tüzüğümüzde ve Ana Yönetmeliğimizde de yazdığı gibi, her dönem gerçekleştirmeyi düşündüğümüz, hedeflediğimiz bir toplantı. Fakat bazen farklı illerden gelen denetçileri buluşturamadığımızdan, bazen ilgililere ulaşamamamızdan, bazen de koordine olamamamızdan bu toplantıları gerekleştirememiştik. Kısmet bugüneymiş. Böylece odalarımızın ve TMMOB'nin büyüyen, çeşitlenen, çok fazla dallanan mali yapısını değerlendirmeyi, hep beraber incelemeyi planlıyoruz.

şimdi, açılış konuşmasını yapmak üzere, TMMOB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Mustafa Erdoğan'ı kürsüye davet ediyörum.

Buyurun.

MUSTAFA ERDOğAN (TMMOB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi)- TMMOB ve odalarımızın sevgili denetleme kurulu üyeleri, odalarımızın sevgili saymanları, yöneticileri, değerli arkadaşlar; öncelikle hepimizi TMMOB Yönetim Kurulu adına sevgiyle, saygıyla, dostlukla selamlıyörum.

Bugün burada daha etkin, daha demokratik, daha işlevsel bir TMMOB örgütlülüğü için bir aradayız. Bu toplantı, hem Yönetmeliğimiz gereği, hem de TMMOB Denetleme Kurulu'nun talebi doğrultusunda, TMMOB Denetleme Kurulu üyeleri ile odaların denetleme kurulu üyeleri, odaların sayman üyeleri arasında bilgi ve görüş alışverişi için düzenleniyöru.

Sevgili arkadaşlar; TMMOB olarak en övünç duyduğumuz özelliğimiz, Birliğimizin ve odalarımızın yönetimlerindeki ve mali işlerdeki şeffaflıktır. TMMOB ve odalarda denetleme kurullarımız, TMMOB ve Odalar Denetleme Yönetmeliği esaslarına göre çalışmaktadır. TMMOB Denetleme

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Kurulu, bu Yönetmeliğin amacı ve kapsamı doğrultusunda, Birlik ve odaların hesaplarını ve buna ilişkin işlemleri inceleyen bir kuruldur.

Sizlere birazdan hem Denetleme Kurulu üyelerimiz, hem de mali müşavirlerimiz ve Hukuk Müşavirimiz tarafından konu ayrıntılarıyla anlatılacağından detaylara girmiyorum. Bugünkü toplantıda, odaların denetlemelerinde dikkat edilecek konular, yaşanan sıkıntılar ve çözüm önerileri; iktisadi işletmeler, vakıflar ve odalarımızın yaşadığı hukuki sorunlar ile iyi bir denetleme nasıl olmalıdır konuları ele alınacak. Buradaki tüm konuşmalar kayıt altına alınacak ve sonra kitaplaştırılacaktır. Konuşmaların ve alınabilecek sonuçların daha etkin, daha demokratik ve daha işlevsel bir TMMOB için çok önemli olacağına inanıyoruz.

Aslında bu toplantı, TMMOB'nin birlikte üretme, birlikte karar alma, birlikte yönetme anlayışının bir ürünüdür. 2003 yılında TMMOB ortamında gerçekleştirilen Mühendislik-Mimarlık Kurultayında kararlaştırılan ve hepimizi bağlayan temel ilkelerimiz ve çalışma anlayışımızda tam da bu konu vurgulanmıştı.

Hatırlayalım, temel ilkelerde şunları belirtmiştik: “TMMOB ve bağlı odaları, mesleki-demokratik kitle örgütüdür. Demokrat ve yurtsever karakterlidir. Emekten ve halktan yanadır. Antiemperyalisttir; yeni dünya düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiğin karşısındadır. Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür. Barıştan yanadır, insan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır. Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur. Gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalarından alır. Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılmayacağını kabul eder. Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik-merkeziyetçi yöntemleri uygular. Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır. Bağlı odalarıyla birlikte mühendis ve mimarların meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur. Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder. Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır. Demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleriyle ilkeli ve demokratik işbirliği içerisinde.

TMMOB ve bağlı odaları, toplumdan soyutlanmış, seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil; aksine, toplumun içinde yer alan, onun bir

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan; temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine, birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelen; rant gruplarının, otoriter, sınanamayan, hesap vermeyen yönetimlerin aksine, örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren; profesyonellerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddeden, aksine, kitle örgütü niteliğiyle organlarına dayalı çalışmayı yürüten; siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine, her koşulda ve her zaman siyaset yapan, siyasetin dar tanımını aşan anlayışları hakim kılan; üyeyle ilişkilerini devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerinin önüne koyan; resmi otoriteyle her türlü diyaloga ve işbirliğine açık, ama işbirlikçi yaklaşımların dışında kalan; örgüt işlevinin deforme edilmesi anlamındaki hizmet üretimini reddeden, aksine, üyelerinin hizmetlerinin niteliğini yükseltecek düzenlemeler yapan, norm ve standartları oluşturan ve bunların gelişimine hizmet edecek şekilde destekleyen; egemen kesim ve egemen kesim söylemleriyle ters düşmeme anlayışını reddeden, aksine, üyesinin söz ve kararlarda yetki sahibi olmasını sağlayan; kamu hiyerarşisi içinde yer edinme ve örgüt etkinliklerini buna bağlama anlayışının yerine, örgütün kamuoyu önünde saygın yerini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen; örgüt etkinliklerini kendi iç dinamikleri ve kendi kararlarıyla belirleyen; meslek örgütü kavramını demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak, meslekii eğitimleri güçlendiren anlayışların aksine, mesleki-demokratik kitle örgütü anlayışını hayata geçiren; her türlü yapılanma ve örgütlerle olan ilişkisinde anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine, ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliklerini ölçü olarak alan; hiçbir üyesinin sorununu dışlamayan, ancak, üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konumları gereği, ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleriyle ilişkilerini güçlü hale getiren, örgütün uluslararası ilişkilerini güçlendiren; dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üreterek yaşama geçiren bir çalışma anlayışı içerisindedir.

Sevgili arkadaşlar; diliyorum, bugünkü bu çalışmamızın sonuçları örgütümüzü büyüten ve geliştiren bir amaca hizmet eder.

Hepinize saygılar sunuyorum, kolaylıklar diliyorum. Teşekkürler.

DİVAN BAŞKANI- Mustafa Bey'e biz de konuşmasından dolayı teşekkür ediyoruz.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Şimdi toplantımıza başlayacağız; yalnız, başlamadan önce kendimizi de sizlere tanıtmak isteriz.

Bizler; TMMOB Denetleme Kurulu üyesi olarak bu dönem görev yapıyoruz.

Ramazan Tümen Bey, Kimya Mühendisleri Odamızdan; Kirami Kılınç Bey, Makina Mühendisleri Odası'ndan; ben, Nadir Avşaroğlu, Maden Mühendisleri Odası'ndan TMMOB Denetleme Kurulu'nda bulunuyoruz. Ayrıca bugün aramızda olmayan Elektrik Mühendisleri Odası'ndan Macit Mutaf Bey var; kendisi yurtdışında olmasından dolayı bu toplantıya katılmadı. İnşaat Mühendisleri Odası'ndan Köksal Şahin Bey de bir rahatsızlığından dolayı toplantıda olamadı. Bu bilgiyi de vermek isterim.

Şimdi, bu toplantıyı hangi amaçla yaptığımıza dair Kirami bey bir konuşma, açıklama yapacak. Daha sonra TMMOB'nin Mali Müşaviri Vehbi beyle devam edeceğiz.

Buyurun Kirami Bey.

KİRAMİ KILINÇ (TMMOB Denetleme Kurulu Üyesi)-
Arkadaşlar; hoş geldiniz.

Bu toplantıyı niye yapıyoruz?

Bildiğiniz gibi, bizim Denetleme Yönetmeliğimizin 3.2-4. Maddesi, her yıl ocak ya da şubat ayında ve seçimlerin olduğu yıllarda, seçimler yapıldıktan sonraki süreçte denetçilerin TMMOB Denetleme Kuruluyla birlikte bir toplantı yapması gerekliliğini söyler. Doğru bir gerekliliktir. Biz iki dönem önce bir toplantımızı yapabildik; fakat sonrakileri hayata geçiremedik. Bunu bir özeleştirici olarak da kabul edebilirsiniz. Ama ben kişi olarak bu maddenin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini de düşünüyorum. Belki bir dönem içerisinde bir kez böyle bir toplantı yapılması, çalıştay şeklinde bir toplantı yapılması daha doğru olabilir. Bunun Genel Kurulda da değerlendirilmesi gerektiği düşüncesindeyim. Neden? Çünkü seçimin olduğu yıllarda toplantı yapmak pek mümkün olmuyor. Bir ikincisi, mesela bu toplantıyı biz TMMOB Genel Kurulu'ndan sonraki ilk fırsatta yapmak düşüncesindeydik. Eylül ayında Olağanüstü Genel Kurulumuz olduğu için Ekim ayına kaydı. Sebep şu: Dönemin başında, çalışmalar başladığında bir toplantı yapıp, ondan sonraki süreçte yapılması gerekenleri değerlendirip, daha sonra da örgüt içerisinde tartışmaya açmak ve Genel

Kurula sunmak gerektiğini dūřundük. Bildięiniz gibi, bizim bir geleneğimiz var; Örgüt içerisinde tartişmadığımız hiçbir Őeyi Genel Kurulda hayata geçirmiyoruz, gerekleştirmiyoruz. Bu doğru bir gelenek. Örgütün tüm katılım mekanizmaları içerisinde tartişılması gereken Őeyler tartişıldıktan sonra, olgunlaştırıldıktan sonra Genel Kurulda neticelendirilebiliyor. Bunun doğru ve demokratik bir gelenek olduğuna inanıyorum. Onun için, yapacağımız çalışmaya bir an önce başlayıp, bu toplantıyı bir alıştay olarak değerlendirip, burada alınan kararların hayata geçirilmesi için örgütte tartişıp, daha sonra da Genel Kurulda bunu neticelendirmek gerektiğini dūřünüyoruz. Bunun için de bir an önce yapmak gerektiğini dūřundük bu toplantıyı ve sadece bir bilgi alişverişi değil, az sonra sıralayacağım birtakım gerekçelerle daha geniş bir çalışma ve bir alıştay olmasını dūřundük.

Bildięiniz gibi, örgütümüz, yani Birlik ve odalarımızın yapısı son birkaç yıldır, son 10 yıldır çok fazla büyüdü. Artık kendi üyelerimizin dışında, kamuya da ciddi hizmetler yapmaktayız ve bu da beraberinde üçüncü Őahıslara hizmet yapmayı getiriyor. Yasada, üyesine karşı yaptığı hizmetlerle ilgili birtakım mali yükümlölükler var; ama üçüncü Őahıslara yaptığı işlerde farklı mali yükümlölükler ortaya çıkıyor. Bu kadar büyük çapta bir örgütte; yani binlerce çalışanı olan, milyonlarca liralık bütçesi olan bir örgütte, beraberinde, özellikle Türkiye’deki siyasi yapının da, iktidarların da, muhalefet görevini yerine getiren, Mustafa Bey’in açıkladığı ilkelerle çalışan bir TMMOB’yi istememeleri sonucunda ciddi sorunlar, sıkıntılar ortaya çıkıyor. Devlet Denetleme Kurulu’nun hazırladığı raporu biliyorsunuz, onun dışındaki yasa ve yönetmeliklerde, tüm birimlerimizin kendi alanlarına, kendi disiplinlerine yönelik sorunlarda bakanlıklarla, iktidarla nasıl cebelleştiğini biliyoruz. Yani tamamen bir kuşatma altına sokulmak istenirken, bizim de, Mustafa Bey’in çok net olarak söylediği Őeffaflık ilkesini hayata geçirmemiz gerekiyor. Bunun için de birtakım önlemler almamız gerektiğini dūřünüyoruz.

Bunun için bu çalışmayı planlarken özellikle üçe ayırdık. Bunun bir tanesi, mevcut yaşanan sorunları görmek. Bu alanda hukuki sorunlar var, mali sorunlar var. Öyle ki, sadece odalarımızdan bahsetmiyorum, bazı birimlerimizin, bazı Őubelerimizin yaşadığı mahkemeleşme süreçleri var; bakanlıklarla veya genel müdürlüklerle yaşadıkları sorunlar var. Bunları aynı odanın bir başka Őubesi bile bilemeyebiliyor. Ama böyle büyük bir örgütün bir defa sorunları ortak bir Őekilde tartişması, paylaşması gerekiyor. Sorunları ortaklaştırdıktan sonra ancak çözümleri ortaklaştırabileceğimizi dūřünüyoruz.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Onun dışında, bu saldırılar beraberinde bizi mali açıdan sıkıştırma noktasına gelmeye başladı. Birtakım birimlerimiz artık KDV ve benzeri vergilendirme, gelir vergisi türünden vergilendirme doğrultusunda defterdarlıklar tarafından sıkıştırılmaya başlandı. TMMOB'nin ve bazı odalarımızın mali müşaviri olan Vehbi Turhan Bey, bu sorunları tek tek örnekleriyle beraber size anlatacak ve yapılanları anlatacak.

Onun dışında burada tartışacağımız şeylerden bir tanesi de şu: “Bu kısıkaca, yani kısıkaca alma çabasına, iktidarlar tarafından kısıkaca alma çabasına karşılık biz şeffaflığın gerektirdiği doğru bir denetleme yapabiliyor muyuz?” Bu sorunun cevabını arayacağız veya nasıl yapılmalı, buna cevap vermeye çalışacağız.

Bunun dışında, “Denetlemeler aracılığıyla sorunlarımızı ve çözümlerimizi, birikimlerimizi birbirimize aktarabiliyor muyuz, çözümlerimizi ortaklaştırabiliyor muyuz?” bunu araştıracağız.

Doğru bir denetlemenin, denetlenen birim hangisiyse o birimin doğru ve net bir fotoğrafının, o andaki net bir fotoğrafının çekilmesi anlamına geldiğini düşünüyoruz. Ben, dördüncü dönemdir TMMOB Denetleme Kurulu'nda görev alıyorum; önümüze öyle denetlemeler geliyor ki, bazı birimlerde bir fotoğraftan çok, bulanık bir görüntü halinde denetlemeler yapıldığını görüyoruz. Ama bazı birimlerimizde de aşırı, gerçekten olmaması gereken bilgilerin de talep edildiği, alındığı denetlemeler yapıldığını görüyoruz. Saklanması gerektiği anlamında söylemiyorum, sadece gereksizliği anlamında söylüyorum. Öyle ki, iki klasörlük bir denetlemenin geldiği oluyor, boğuluyorsunuz evrakların içerisinde. Bunun ortaklaştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bunlara bakarken, Mustafa Bey'in de aktardığı gibi, TMMOB olarak bizim bir çalışma anlayışımız var. Çalışma anlayışımızda şunu söylüyoruz: “Temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine, birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelen; rant gruplarının, otoriter, sınamamayan, hesap vermeyen yönetimlerin aksine, örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren...”

Biz bunu, belki iddialı bir laf olacak, ama Türkiye'de en fazla hayata geçiren birkaç kurumdan birisiyiz, belki de tek kurumumuz diyebiliriz. Ama bunda eksiklerimiz yok mu; tabii ki var. İşte bu toplantıyı biraz da bunu sağlamak için yapıyoruz.

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Bu alıştayda, az sonraki bilgilendirmeler ve sorunların ortaya serilmesinin arkasından, öğleden sonra bir forum halinde, karşılıklı tartışma ve çözüm önerilerini birlikte yaratma sürecini yaşayacağız. Açıkçası, bu toplantıyı bu sürecin bir başlangıcı olarak ele alıyoruz ve burada yapılan çalışmaların bir sonuç bildirgesiyle sonuçlanmasının; daha sonra, burada alınacak kararların ya da eğilimlerin örgüt tarafından tartışılarak, Genel Kurul sürecinde yönetmeliklerin değişimi ve benzeri şekilde bir çalışmayla sonuçlandırılmasının uygun olacağını dūřünüyoruz.

Teşekkür ederim.

DİVAN BAŞKANI- Kirami Bey'e biz de teşekkür ediyoruz.

şimdi, ilk sunumumuzla, Vehbi Bey'in sunumuyla, toplantımıza başlamak istiyoruz.

Vehbi Turhan Bey, TMMOB'nin ve 6 odamızın mali müşavirliğini yapıyor. Kendisi, odaların denetlemelerinde yaşanan sıkıntılar ve bu doğrultuda alınan çeşitli mahkeme kararlarından örnekler vererek, TMMOB'nin ve odaların günümüzdeki konumunu bizlere aktaracak.

Buyurun Vehbi Bey.

VEHBİ TURHAN (TMMOB Mali Müşaviri)-

Günaydın. Biraz kalabalık geldim, ama gözünüzü korkutmasın, hemen hemen hepsi tek bir konuyla ilgili.

Öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

2002'ye kadarki süreçte meslek odalarının -hoş, şu anda diğer meslek odalarına pek saldırmıyorlar da- TMMOB'mizin vergisel boyutları hiç tartışma konusu olmadıydı. Bu konu ilk olarak 1995 yılında Makina Mühendisleri Odası Bursa şubesi'ni denetleyen bir denetmen yardımcısının, "Yahu, bunlar dergi basıyorlar, para kazanıyorlar, o halde bunun vergisini ödemeliler" mantığıyla, Makina Mühendisleri Odası Bursa şubesi'ne kesmiş oldukları çok yüklü bir cezayla başladı. O zamanki avukat Halil ağabeyle beraber bu konuda bir çalışma yaptık, dava atık ve davayı yerel mahkemede kazandık. Odaların iktisadi işletmelerinin olamayacağı, dergilere alınan reklamların derginin çıkarılmasına yönelik bir katkı bedeli olarak değerlendirilmesi gerektiği savımızı yargı doğru buldu. Vergi dairesi bunu temyize götürdü; ama Ankara'daki 9. Danıştay Dairesi bu kararı onaylayarak,

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

odaların vergi mükellefi olmayacağını göstergesini çizdi. Ta ki 2002 yılında iktidar değişikliğinden sonra, kendisi de bizim meslek mensubu, üstadımız olan Sayın Unakıtan'ın, "Ne yapın edin, bu TMMOB'yi bir vergi kıskacına alarak, çalışma alanını daraltın" diye emir vermesine kadar. Özellikle TMMOB'yi, diğer odalara kesinlikle hiç saldırmadılar, Unakıtan'ın bu emri üzerine, önce Makina Mühendisleri Odası'nda, sonra Çevre Mühendisleri Odası'nda, sonra Elektrik Mühendisleri Odası'nda, bir aralık Kimya Mühendisleri Odası'nda mükellefiyet ve saçma sapan iddialarla, artık komik hale gelen iddialarla davalar açıldı. Bu davaların hepsini kazandık. Tabii, diğer odalarınkini, ne boyutlarda olduğunu bilemiyorum; ama Makina Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası ve Çevre Mühendisleri Odası, zannedersen bir de Metalurji Mühendisleri Odası'yla ilgili bir davayla ilgili çalışma yapmıştık, bütün hepsini kazandık. Yalnızca devam eden bir davamız var; o da şu: Konya 2 Nolu Vergi Dairesi bizi haklı buldu; bu karar Danıştay 3. Daire'ye geldi ve aleyhimize bozuldu. Aynı döneme ait, yani 2005 yılına ait, aynı gelirleri içeren -Makina Mühendisleri Odası bazında söylüyorum- LPG sızdırmazlık raporu gelirlerini içeren bir konuda Danıştay'ın 3. Dairesi ve Danıştay'ın 4. Dairesi ayrı ayrı karar verdi. Geçen sene 8-9 tane davada, 4. Daire, Oda lehine karar verdi; bir tek bu sene, 3. Daire, Oda aleyhine karar verdi ve bu iş bir çıkmaza girdi.

Neden çıkmaza girdi?

Vergi dairesiyle konuştuğumuzda aynen şöyle diyorlar, elimizde bu konuda yazılar da var: "Odaların kendileri vergi mükellefi değildir; ancak, iktisadi işletmeleri vergi mükellefidir."

Arkadaşlar; bu konuda odalar bünyesinde de bazı görüş ayrılıkları var. Biz, Anayasa'nın 135. Maddesine göre kurulmuş, 6235 sayılı TMMOB Kanunu bünyesindeki TMMOB ve bağlı odalarız. Anayasa'nın 135. Maddesinin 3. Fıkrası aynen şunu yazar: "Odalar, kanunlarında gösterilen amaç ve konunun dışında faaliyette bulunamazlar. Odalar, yöneticilerini siyasi partilerden aday gösteremezler." Biz, Kanunun vermiş olduğu bu güçle bir araya gelmişsek, bu Kanunda belirtilen hususlara da uymak zorundayız. Ne diyor; "Odalar, kanunda yazılan amaç ve konuların dışında faaliyette bulunamazlar" diyor. TMMOB Kanunumuzun 2. Maddesi ve 32. maddesi de -2. madde TMMOB'yle ilgili, 32. maddesi de bağlı odalarla ilgili- neler yapacağımızı açık ve net saymış. Bakın, başka hukukçular

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

veya mali müşavirler bunu başka türlü değerlendirebilirler; ama benim görüşüme göre, odalar, temelinde ticari faaliyet, ticari kâr amacı güden bir iktisadi işletme oluşturamazlar. Bakın, iktisadi işletmelerin belirli şartları var; devamlılık süreci vesaire gibi. İktisadi işletme olmak, ayrı bir sermayesinin olması, ayrı yöneticilerinin olması veya ayrı bir muhasebelerinin olması gerektirmez; ama ticari amaç gütmesini gerektirir.

TMMOB olarak, bağlı odaları da dahil olmak üzere, hiçbir şekilde ticari faaliyet gösteren bir faaliyet alanında bulunamayız. Bu nedenle, bu konunun TMMOB bünyesinde, varsa iktisadi işletmeleri, mutlaka ve mutlaka bir çözüme ulaşması lazım.

Diyecekler ki, çoğu yerde bu söylemle de karşılaşılıyor, “İktisadi işletme olursa ne olur?” İktisadi işletmeleri denetleyen makam, Maliye Bakanlığıdır. TMMOB’yi ve bağlı odalarını denetleyen makam ise genel kurullarınca seçilmiş olan denetleme kurulları, yani sizlersiniz. Eğer biz iktisadi işletme kurarsak, o işletme içerisinde değerlendirilen tüm kayıtlarımızı siz denetleme kurulu üyeleri değil, Maliye Bakanlığının denetmenleri inceler. Bu da neyi getirir; bizim faaliyet alanlarımız içerisinde, gelirlerimizi boş verin, ama giderlerimizin kaynakları veya yöntemlerini devletin denetimine sokmamızı getirir. TMMOB kanunu ise, odaları devletin denetiminden almak için, denetleme kurulları marifetiyle denetleneceğini yazmıştır. Yani devlet, meslek odalarını kendi denetiminin içine almamak için bu kanunları yapmış ve Anayasaya bu maddeleri koymuştur. O yüzden, iktisadi işletme adı altında kurulduğumuz an, bu iktisadi işletmelerin faaliyetleri, gelir ve giderleri tamamıyla Maliye Bakanlığının denetimine girer.

Ben, soru-cevaba geçmeden önce denetimle ilgili olarak, benden sonra konuşacak arkadaşımız bu konuda daha detaylı bilgi verecek, ama denetimlerde yaşadığım bazı sıkıntıları dile getirmek istiyorum.

Bu sıkıntıların temelinde, denetçilik görevini yapan dostlarımla mühendis olmaları nedeniyle mali konularda tecrübelerinin bir mali müşavir veya bir hukuk müşaviri değerlendirmesi ölçüsünde olmaması yatıyor. Bazı denetim raporlarına baktığımda, üç satırlık denetleme raporları yazıldığını görüyorum. Bütün odaları tenzih ediyorum; yani sadece TMMOB bünyesinde değil, başka meslek odaları içerisinde de, “Yapılan incelemede kayıtların doğru ve eksiksiz işlendiği gözlenmiştir” denilerek, denetleme raporunun bağlandığını da gördüm.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Denetleme raporu dediğimiz olguda -ben, birçok odaya bunların örneklerini de göndererek yardımcı olmaya çalışıyorum- iki yön var. Birincisi, idari yön. Bu, tamamıyla oda bünyesindeki dostların kendi görüşleridir ve o değerlendirmeler ayrıdır. Ama bir de mali yön var. Mali yönde, eksiklikler demeyeyim de, yakalanamayan noksanlıklar var. Mesela, 91 sayılı Tebliğle bizim odalarımız KDV tevkifatına tabi tutulmuştur. Bu nedir? Bu sene için söylüyorum, “Fatura kesme limiti KDV dahil 680 lirayı aşan yemek, kokteyl, müşavirlik, danışmanlık, bakım-onarım türü faturaların KDV’lerinin tamamını karşı tarafa ödemeyeceksiniz” diyor devlet, “Oda yönetimleri, oda muhasebesi belirli bir tevfiyatı kesecek ve bana, vergi dairelerine 2 Nolu KDV’yle yatıracak.”

Çok titizlikle üzerinde durulması gereken bir nokta bu arkadaşlar. Ama maalesef, bu tür ödemelerde bu tevkifata dikkat edilmiyor. Edilmemesinin sonucunda da şunlar oluyor: Tebliğ demiş ki, “Bunun kesilmemesinden kurumlar sorumludur.” Bu neyi gerektiriyor? Bu işteki temel sorumluluk genel merkezlerindir. Şubelerdeki uygulamaların, eksik işlemlerin tamamında vergi dairelerine veya kamu kurumlarına karşı genel merkez sorumludur. Dolayısıyla, herhangi bir şube veya temsilcilikte böyle bir faturanın bildirilmemesi halinde; bizim kayıtlarımızın incelenmesinde değil de, karşı tarafın faturaları incelendiğinde, “Yahu, bak, bu kurum tevfiyatı yapmamış” denildiğinde, genel merkez sayman ve sekreter üyesi, oradaki zarara uğranılan KDV’den yüzde 50 fazlasıyla ve gecikme cezasıyla birlikte sorumlu tutuluyor.

Bir ikinci husus da şu: Bazı odalarımız harcırah ödüyor, bazıları ödemiyor. Harcırahlarda vergiden istisna olan bölüm 39 lira. O da neden; en üst devlet memuruna, yani bir müsteşara seyahat anında devletin ödediği ücret bu kadar. “Bu kadarını vergiden istisna tutuyorum. Eğer bunun üstünde bir ödeme yaparsan, bunu vergiye tabi tutacağım” diyor.

Bunları neden anlatıyorum? Denetçi arkadaşların muhasebesel denetim esnasında; yani idari denetimi kesinlikle kastetmiyorum, ama muhasebesel denetim aşamasında bu evrakların da kanun ve tebliğlere uygun düzenlenip düzenlenmediğini kontrol etmeleri gerekiyor. Bazı denetimler esnasında, ödeme makbuzlarının ekinde TMMOB Mali İşler Yönetmeliğinde belirtilen evraklar olmadan ödeme yapıldığı gözüküyor veya oda adına olmayıp da, Ahmet, Mehmet veya başka bir insanın aracına yönelik bir benzin faturasının muhasebe kayıtlarında ödendiği gözüküyor. Esasında doğru

bir işlem; vatandaşa rica ediyoruz, çok acil olduğu için, “Kendi arabanla git, benzin parasını ödeyelim” diyoruz. Doğru; yani bu zorunlu olarak yapılan ve doğru olan bir uygulama. Ama bunun ödeme makbuzunu o faturayı koyarak deyemeyiz. O faturayı bir harcırah belgesinin arkasına iliştirmek suretiyle, harcırah belgesiyle deriz. Burada, bu tür denetimler esnasında, bu tür eksikliklerin tespit edilmesi gerekiyor. Bunu da tespit etmesi gereken makam sizler oluyorsunuz.

şimdi tekrar birazcık davalardan bahsetmek istiyorum.

Yargının aynı konuda görüştüğü yüzlerce dava ve verdiği yüzlerce karar var. Vergi dairesine gidiyorum, “Yahu, bu dava işte böyle, hep de kazanıyoruz” diyorum; vergi dairesinden bana söylenen laf şu oluyor. Bu, buradaki ankaya Vergi Dairesi’nin Kimya Mühendisleri Odası’yla ilgili söylediği laf: “Biz ceza kesmekten usanmadık, siz de dava açıp kazanmaktan usanmadınız.” Bu bir itiraf; yani “Biz bu cezayı kesmek istemiyoruz; ancak, bize yukarıdan emir geliyor ve biz bu cezayı uyguluyoruz. Siz de dava açıyorsunuz. Onun bir süresi var, süresi içerisinde itiraz ederseniz, süresi içerisinde dava açarsanız kazanmamanız şu anki hukuksal boyutta mümkün değil; ama ben bu cezayı keseceğim” diyor.

TMMOB bünyesinde savunacağım konularda bende en çok rahatsızlık uyandıran konu şu: Odalarımızın mali yönden bir bütün halinde olmadığını gözlemledim. Nedir bu? Bir odamız KDV mükellefi; bir odamız hem KDV, hem kurumlar vergisi mükellefi; bir odamızın, atıyorum, hiçbir mükellefiyeti yok; bir odamız, değişik işyerleri varken tek bir sigorta numarasına sahip; bir başka odamız, her değişik yerde ayrı bir sigorta numarasına sahip; 2 Nolu KDV düzenlendiği zaman bazı odalar merkezde, bazı odalar şube bazında veriyorlar falan. Bu değişik uygulamaların TMMOB tarafından net bir tavırla ortak bir noktaya getirilmesi lazım. Eğer KDV mükellefi olacaksak olalım, olmayacaksak olmayalım. Kurumlar vergisi mükellefi olacaksak olalım, olmayacaksak... Ama bu çok ütopik bir şey; çünkü odalar kurumlar vergisi mükellefi olmaz. Yine mesela vergi numaraları. Bugün bir odamıza, odamız mücadele ettiği halde, vergi dairesi ayrı ayrı vergi numaraları veriyor. Atıyorum, Ankara merkezdeki numaraya rağmen, Bursa’daki veya Diyarbakır’daki veya İstanbul’daki vergi dairesi başka bir numara veriyor ve diyor ki, “Onlar onu veriyor, ben bunu veriyorum kardeşim, beğenmiyorsan itiraz et.”

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Bizlere karşı şu anda vergi dairelerinin tutumları bu. O zaman, bizim ne olduğumuza ilişkin net tavır koyarak, ona göre mücadele vermemiz lazım. Bu vergi konularıyla ilgili bizim aleyhimize açılan davalar konusunda denetmenlerle bir görüşme yaptım; dedim ki, “Aynı konuda aynı şekilde belge düzenlemeyen Ankara Sanayi Odası ve Ankara Ticaret Odası var; kapasite belgesi veriyorlar. Buyurun, onları da denetleyin.” Bana dedi ki denetmen, “Onlar hakkında şikayet yok.” “Yahu, ben şikayet ediyorum şimdi, istiyorsan yazılı vereyim” dedim; “Yahu, başımızı belaya sokma” dedi.

Kurumlar Vergisi Kanunu değişikliği aşamasında, ben, TMMOB adına, Vergi Konseyi’ne bir-iki sefer katıldım. Orada da dile getirdim, “Bizi mükellef yapacaksınız yapın” dedim. Vergi Konseyi Başkanı dedi ki, “Biz mükellef yaptık sizi, ama Meclis’te diğer odalar yüzünden mükellefiyetinizi düşürdüler.” Yani TMMOB için değil de, ASO, ATO, borsalar gibi, parasal sermaye odalarından çekindikleri için düşürmüşler; çünkü onlar da meslek odası.

Bütün bu rahatsızlıkların bertaraf edilmesi ve halledilmesi için denetim raporlarının mali yönlerinin çok ciddi boyutlarda tekdüze ve daha detaylı incelenmesi lazım. Bunlar neler?

Bir, kasa. Muavin dökümleri ile kasa dökümleri birbiriyle uyumlu olacak. Yani muhasebe kayıtları ile kasa defteri uyumlu olacak.

Nasıl bir durumla karşılaştım, biliyor musunuz; kasa eksi bakiye veriyor, kasadan olmayan bir parayı harcamışlar ve denetçi raporunda da “Kasa kayıtlarının uygun olduğu görülmüştür” diye yazılı. İnanıyorum ki, en sondaki bakiye ile kasadakine bakmışlar, ona göre böyle yazmışlar. Ama ay içerisindeki kasadan ödenen paralar, olmayan bir parayı harcatmış. Kasa eksi bakiye veremez, kasa ancak sıfır bakiye verir. Büyük bir ihtimalle o anki yönetici veya idareci veya oradaki muhasebeci, yani oradaki görevli arkadaş, bir fiş gelmiş, kasada para yok, iyi niyetli olarak cebinden ödemiş, adam gitmiş. İki gün sonra da gelir elde edilip de kasaya para girince içinden almış. Ama üç gün kasa eksi bakiye vermiş. Halbuki bunun muhasebe sisteminin böyle olmaması lazım. Bizler, denetçiler, mali konularda bu tür olayları yakalayamazsak, işte Devlet Denetleme Kurulu o zaman der ki, “Siz doğru dürüst denetlemiyorsunuz, bu yetkiyi ben üzerime alacağım.” Nitekim, daha düne kadar Bayındırlık Bakanlığı’ndan hiçbir ses yükselmiyordu; şimdi Bayındırlık Bakanlığı müfettişleri, “Yahu, TMMOB Kanunu’na göre mali ve

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

idari yönden bunları bizim denetlememiz lazım. Bu konuda çalışma yapmamız lazım” diyor ve şu anda çalışma var bu konuda. Eğer genel kurullarca seçilmiş olan denetleme organlarımız, onlar bu belgeleri istediği an karşılarına eksik bir raporla çıkarsa, “Durun bakayım, biraz da ben inceleyeyim” der ki, bunu da hiçbirimiz istemeyiz diye düşünüyorum.

Tabii, soru-cevap bölümünde sorularınızı yanıtlayacağım.

TMMOB Kanunu’ndaki uygulamalarda biz gerekli iletişim veya gerekli uygulamaları tam olarak yapıyor muyuz, yapmıyor muyuz bilmiyorum; ama TMMOB Kanunu diyor ki, “TMMOB adına veya bağlı odalar adına yurtdişına çıkışlarda Bayındırlık Bakanlığı’ndan izin alacaksınız.” Doğru veya yanlış, Yasada böyle deniliyor. Biz, denetim esnasında ilk seferde bunu tespit edebilseydik, ikinci, üçüncü çıkışlarda hiç değilse Bayındırlık Bakanlığı’na müracaat ederdik, “Yahu, müracaat ettik; ama aciliyeti itibarıyla çıktık, gittik” diye bir şey söyleyebilirdik. Ama şu anda bu konuyla ilgili, “Neden izin alınmadı?” diye yazılı soru soruluyor. Bunların ileride başımızı çok ağrıtmaması için, Kanunda yazılan hususlara çok daha dikkatle uymamız ve denetim olarak da uygulamaların bunlara uygun olup olmadığını tespit etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Tabii, bu konularda daha fazla bilgi aktarmak isterim; ancak, soru-cevap bölümüne geersem, sizlerin sormak istediğiniz konuları biraz daha fazla zaman ayırmak suretiyle değerlendiririm diye düşünüyorum. Tüm bu kıstaslar içerisinde yöneltmek istediğiniz bir soru varsa, bunları almak isterim.

DİVAN BAŞKANI- Vehbi Bey’e sunumu için teşekkür ediyoruz.

Uygulama gereği, sunumlardan sonra soru-cevap alacağız; yalnız, gerek mali müşavirlerimiz, gerek Hukuk Mşavirimiz ğleden sonraki oturumda da burada olacaklar, forum şeklinde yapacağımız bölümde, eğer ihtiyaç duyarsak, salondan gelecek soruları ya da aıklanılması istenilen bilgileri kendileri bize aıklayacaklar. O nedenle bu oturumda sınırlı sayıda soru alalım.

Buyurun Murat Bey.

MURAT ÖZDEMİR (İnşaat Mühendisleri Odası)- Benim birkaç sorum olacak.

“680 TL’yi aşan fatura bedelleri için KDV tevkifatı kesilir” dediniz. Bu 680 TL’lik bedele KDV dahil mi?

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

VEHBİ TURHAN- Evet, KDV içerisinde 680 lira. 2010 yılı için geçerli bu. 2011 yılında bu değişebilir.

MURAT ÖZDEMİR- Bazen yemekler için fiş alınmakta. Bu fişin bir sınırı var mı, rakamsal sınırı var mı? Eğer rakamsal sınırı yoksa ve 680 lirayı geçen bir yemek fişi geliyorsa, bundan nasıl KDV tevfikatı kesilecek?

VEHBİ TURHAN- Efendim, zaten 680 lirayı geçen ödemeler için mutlaka fatura almanız lazım. Bakın, burada şöyle bir şey var: 100 liralık alışveriş yaptığınızda ille de fiş almak zorunda değilsiniz; isterseniz, fatura vermek zorunda karşı tarafı. Ama 680 lirayı geçen her harcama için mutlaka fatura almak zorundasınız. Bu da zaten onun için getirilmiş olan bir kural.

MURAT ÖZDEMİR- Anladım. Bir sorum daha var. “Harcırah bedellerinin 39 TL’si vergiden istisna” dediniz. Bu, günlük herhalde?

VEHBİ TURHAN- Evet, günlük 39 lira.

MURAT ÖZDEMİR- Bunu aşan miktarı için stopaj falan mı kesilmeli?

VEHBİ TURHAN- Gelir vergisi kesilmek zorunda.

MURAT ÖZDEMİR- Yani o gelir vergisini biz mi keseceğiz stopaj olarak; yoksa alan kişi kendisi beyan edip de mi...

VEHBİ TURHAN- Hayır efendim, ödeyecek olan kurum...

MURAT ÖZDEMİR- O zaman, bir anlamda stopaj oluyor.

VEHBİ TURHAN- Stopaj diye nitelendirilmiyor. Stopaj, ileride mahsup edeceğiniz bir verginin kesilerek devlete yatırılması. Bu ise direkt olarak gelir vergisi. Mesela, serbest meslek ticareti yapan arkadaşlarımız var; bunların ödenecek paralarında yüzde 20 kesilir. Bu, stopajdır. Ama bu yüzde 20’ler kendi parasıdır, ileride tahakkuk edecek olan vergisinden bunu mahsup eder. Stopaj bu. Direkt gelir vergisi ise o limitteki devlete ödenen vergidir ve geri alınmaz.

MURAT ÖZDEMİR- Anladım. Peki, biz şöyle bir uygulama yapıyoruz: Mesela, otel, ulaşım masraflarının dışında, harcırah ödenilmesi uygun görülen kişilere harcırahı yemek bedeli gibi ödüyoruz.

VEHBİ TURHAN- Şöyle: Tabii ki her odanın bu konuda alacağı karar saygındır ve geçerlidir. Ancak, bazı odalar getirilen tüm yemek fişlerini,

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

şunları bunları ödüyor; bazı odalar, “Senin günlük harcırahını, oteli paranı, taksi paranı, bir de getirdiğin 39 liraya kadar olan fişi öderim, üstünü ödemem” diyor; bazı odalar da diyor ki, “Bana ne arkadaşım, ister ye, ister yeme, ben sana günlük 20 lira, 30 lira, 39 lira, 80 lira, neyse öderim, bunun boyutlarını sen istediğin gibi değerlendirirsin.” Ama harcırahlarda konaklama ve yol giderleri hariçtir.

MURAT ÖZDEMİR- Evet, sadece yemek içindir harcırah.

VEHBİ TURHAN- Yemek, su, artık ne dersiniz.

DİVAN BAŞKANI- Murat Bey başka soru var mı?

MURAT ÖZDEMİR- Teşekkür ederim.

DİVAN BAŞKANI- Peki. Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT TOKA (Maden Mühendisleri Odası)- Birincisi, ilk başta söylediğiniz üzere, Anayasa’ya ve TMMOB Kanunu’na göre, odaların iktisadi işletme kurması, iktisadi işletme aması doğru mu, öyle bir şey yapabilir mi, öyle bir yetkisi var mı?

İkincisi, özellikle lokal gibi yerlerde, bunların iktisadi işletme olmaması için nasıl bir sistem olmalı? O konuda bilgi almak istiyorum.

Teşekkürler.

VEHBİ TURHAN- Esasında iktisadi işletmelerle ilgili olarak Hukuk Mşavirimiz Nurten Hanım daha detaylı bilgi verecek; ancak, şunu söyleyebilirim: İktisadi işletme, kr amaçlı kurulan teşebbüslerdir. Odalar iktisadi işletme kuramazlar, odaların yaptığı faaliyetler bu kapsamda görülemez. Bu benim görüşüm, buna karşı çıkılabilir, sayęı duyarım. Çünkü vergi daireleri zaten karşı çıkıyor; “Sen reklam geliri alıyorsan, lokalinde çay veriyorsan, bu iktisadi işletmedir, ben bunun vergisini isterim” diyor. Yargı ise böyle kabul etmiyor. Lokali ben şöyle değerlendiriyorum: Kuruluş Kanunumuzda öngörüldüğü üzere, meslektaşlar arasındaki dayanışmayı, birliği ve bilgilendirmeyi sağlamak TMMOB’nin temel görevidir. Bunu da lokal adı verilen salonlarda yapar ve burada da çay, gazoz ve benzeri verilebilir. Bunu da kr amaçlı değil, oradaki giderlere katkı olsun diye alıyor diyerek savunabilirim. Ki bu şekilde yargı kararı var, ona dayanarak söylüyorum. Yani “Odaların açmış olduğu lokaller iktisadi işletme teşekkül ettirmezler. Buralarda toplanan paralar sadece masraflara katkıdır, buraların temel görevi dayanışmayı ve bilgi akışını sağlamak üzere, bu nedenle iktisadi işletme olmaz” diye yargı kararı var.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

DİVAN BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ENİŞ (Makina Mühendisleri Odası)- Bu konuyla bağlantılı olarak bir soru sormak istiyorum.

Bu lokallerle ilgili konu gündeme gelmişken şunu sormak istiyorum: Biz de gelip gidiyoruz lokallere. Oralar, o mekanlar hepimizin yeri. Ancak, bunlar bazı işletmeciler tarafından işletiliyor. Onlar vergi mükellefi ve oradan kâr ediyorlar, vergi ödüyorlar. Bu durumla biraz önce söylediğiniz odaların iktisadi işletme kuramayacakları olgusunu nasıl bağdaştırıyorsunuz? Bu bir çelişki değil mi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

VEHBİ TURHAN- Şöyle söyleyeyim: Meslek odalarımızın kullanmadıkları daireler var, binalar var ve bunları kiraya veriyoruz. Bu kiraya vermemiz karşılığında da bir kira bedeli alıyoruz. Lokal olarak da açılan yeri bir müstecire kiraya veririz ve oradan da kira bedeli alabiliriz. Bunun hukuksal hiçbir yanışı yok. Orayı kiralayan kişi de yaşamını devam ettirmek için otomatik olarak kâr edecektir. Metropol Sineması'nda olduğu gibi veya Maden Mühendisleri Odası'nın lokalinde olduğu gibi. Buralar kiraya verilebilir ve buralardan fatura veya makbuz -o konuda da çok şüpheler var- karşılığında veya parası bankaya yatırılmak suretiyle bir kira geliri elde ederiz. Bunun hukuksal hiçbir yanışlığı yok. Düşünün, Metropol Sineması'nı kiraya verdi Makina Mühendisleri Odası; o kişiler ayda 3 lira, 5 lira, 10 bin lira kira veriyorlar, ama kâr da ediyorlar. Yani biz kira geliri elde ediyoruz. O oluşum ayrı, o oluşum ayrı. Lokal olarak işlettiğimiz zaman da, "Biz burada iktisadi işletme teşekkül ettirdik" denilemez.

DİVAN BAŞKANI- Peki, teşekkür ediyorum.

Son bir soru alalım müsaadenizle. Dediğim gibi, mali müşavirlerimiz burada olacaklar, yemek arasında ve öğleden sonraki forumda da kendileri ile görüşmek mümkün olacak. Müjdat Bey el kaldırmıştı, son soruyu ona verelim.

Buyurun.

MÜJDAT KILIÇ (İnşaat Mühendisleri Odası)- Biraz önceki soruyla bağlantılı olarak soruyorum: Kira gelirlerinin belli bir limiti aşması halinde bir vergi ödeniyor devlete. Bu konuda bilgi verirseniz sevinirim.

VEHBİ TURHAN- Teşekkür ederim Müjdat Bey. Öncelikle şöyle

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

söyleyeyim: İşyeri kiralalarında bir lira dahi elde edilse, gayrimenkul sermaye iradı gelir beyannamesi veriliyor, ama kişiler için. Biz meslek odaları, bütçe hesabına göre işlem yaptığımız için ve bu bütçemizin gelirleri içerisinde kira gelirleri de olduğu için, vermiş olduğumuz yerlerle ilgili kira beyannamesi vermemize gerek yok. Bu bir.

İkincisi, en büyük sıkıntı yaratan şey, bunu da izah edeyim: Bizim kira gelirlerimize stopaj uygulanacak mı, uygulanmayacak mı?

Biliyorsunuz, kurumlar vergisi mükellefi olmayan, KDV mükellefi olmayan kişilerin yapmış oldukları kiralamalardan dolayı, kiracılar parayı kişiye öderken yüzde 20 stopajı da devlete yatırmak zorunda. Zaten odalarımızda bu konuda ortak bir noktaya varılmasını istememdeki sebep de o. Bir odamız KDV mükellefi, kiraladığı yere fatura kesiyor ve KDV'sini alıyor. Bir odamız, kiraladığı yerin direkt parasını alıyor, stopaj uygulatmıyor. Bir odamız da kirasının karşılığında stopaj uygulatıyor. İşte bunların bir tekdüzeliğe inmesi lazım. Oda aynı, kiralama aynıysa, bu uygulamanın da aynı olması lazım. Benim görüşüm, resmi kurumlara yapılan kiralamalar hariç, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. Maddesinde sayılan kişiler, ticarethaneler, sermaye şirketleri, şunlar bunlar, kiraladıkları yeri KDV veya kurumlar vergisi veya gelir vergisi mükellefi olmayan kişi veya kuruluşlardan kiraladıkları an stopaj yatırmak zorundalar. Ama ben oda olarak, benim yerimi bir ticarethaneye değil de, bir şahsa kiraladım diyelim; o zaman, stopaj yatırılmayacak. Yani o 94. Maddede sayılan kurumlardan herhangi birisi burayı kiralamışsa, eğer fatura kesemiyorsa, ödemelerden mutlaka stopaj kesilmesi lazım.

DİVAN BAŞKANI- Sunumu için Vehbi Beye teşekkür ediyoruz.

İkinci sunumumuza geçeceğiz. İkinci sunumu bize Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Mali Müşaviri Nurettin Akbaş aktaracak. Nurettin Akbaş Bey de bize odaların denetlenmesi konusunda dikkat edilmesi gereken noktalar, iyi bir denetlemenin nasıl yapılacağı konusunda açıklamalarda bulunacak.

Buyurun.

NURETTİN AKBAŞ (Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Mali Müşaviri)-

Herkese merhaba.

Aslına bakarsanız, ortak bir çalışma yapıyoruz bu toplantıda.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Sizlere kendi öneriler demetimi hazırladım. Yıllardır odalarda denetimler yapıyorsunuz, birçok sorunla karşı karşıya kalıyorsunuz. Burada sizlere biraz kitaba dayalı, biraz TMMOB Denetim Yönetmeliği'ne ve Mali İşler Yönetmeliği'ne bağlı, biraz da kendi bilgi ve deneyimlerime dayalı olarak öneriler sunacağım. Paylaşalım; bunun üzerinde bir yere varabilir miyiz, varamaz mıyız, özellikle öğleden sonraki oturumda da bunu değerlendirmiş oluruz. Bu şekilde sunumuma başlayacağım ve sunumumun sonunda da, sizlere ayrıca bir denetim raporu dispozisyonu hazırladım, onu da -öneri olduğunu özellikle belirtmek isterim- sizlerle birlikte değerlendireceğiz. Karara vermemiz gerekiyorsa birlikte karar vereceğiz.

Her şeyde olduğu gibi, konuya tanım yaparak başlayalım. Benim tanımım şöyle: Denetim, bir kurumun etkinliğini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden, bağımsız ve objektif güvence ve danışmanlık faaliyetidir. Denetim, kurumun risk yönetimi, kontrol ve kurumsal yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirme hedefine yönelik sistemli ve sürekli bir yaklaşım getirerek, kurumun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur. Denetim bir sürekliliği de içerir aynı zamanda. Denetimde, bir kurumumuzun, denetlemiş olduğumuz yerin geçmişten bugüne neler yaptığını veya denetlemiş olduğumuz dönem içinde neler yaptığını ve daha önceki denetim süreçlerinden ne tür faydalar çıkardığını bir şekilde bilmek ve bunu değerlendirmek zorundayız. Bu, hedeflerimizi gerçekleştirmemizi kolaylaştırır.

Denetim, kendi içinde, uygunluk denetimi, faaliyet denetimi ve bilgi sistemleri denetimi olmak üzere değişik kollara ayrılabilir, bölümlendirilebilir. Burada neyi hedeflediğimizi iyi bilmek durumundayız. Bazen bu işi çok kısa bir şekilde de yapabiliriz; bir iki konunun uygun olup olmadığını denetlemeyle de sınırlı kalabilir denetim. Ama bütün bir faaliyetin neler olduğunu da denetleyebiliriz. Bizim TMMOB'de yaptığımız denetimin ana ağırlığı faaliyeti denetlemektir.

Denetim, örgütlerde saydam bir yönetim anlayışının oluşmasına ve yerleşmesine katkıda bulunur. Bütün bunları doğru bir şekilde yaptığımızda tabii.

TMMOB ve Denetim:

Denetimin bu genel tanımı ve işlevinden yola çıkarsak, TMMOB'de denetim, örgütün kendi içinde bilgi, kültür ve deneyim paylaşımı hedefine yönelik olmalıdır, böyle bir perspektifi gözetmelidir.

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Buradan denetim yapma s¼recimize d¼nelim. Bu sayede Y¼netmelięimizi de bir kez daha anımsamış olacağız.

TMMOB ve odaların t¼m ¼rg¼tleri 6235 sayılı TMMOB Kanunu, TMMOB Ana Y¼netmelięi ve TMMOB Mali İşler Y¼netmelięi h¼k¼mlerine g¼re çalışır. TMMOB Mali İşler Y¼netmelięi, TMMOB Genel Kurul kararları gereğince, hesapların ve buna ilişkin işlemlerin incelenmesini d¼zenlemektedir. Bu amaçla bu Y¼netmelik hazırlanmıştır ve biz bu Y¼netmelięe uygun çalışmak zorundayız.

Y¼netmelięin, “Denetleme Kurulu ve G¼revleri” b¼l¼m¼nde, hesap ve işlemlerin denetlenmesi, odalarda d¼zenlenecek raporlar anlatılmaktadır ve detayları da belirtilmiştir.

Birinci olarak, denetimi 3 ayda bir yapılması gerektiği, ikinci olarak da denetim raporunun TMMOB Y¼netim Kurulu’na, oda y¼netim kuruluna ve bir de denetim kurulunun kendisine kalmak üzere 3 n¼sha olarak d¼zenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Gelir ve giderlerin denetimi konusunda bize yol g¼stericilik yapıyor. B¼tgede g¼sterilen gelirler ve elde edilen fiili sonuçların b¼l¼m ve maddelere g¼re karşılaştırılması; gelirlerin ve diğer kıymetlerin usul¼ne g¼re kayıtlarda, kasada ve banka hesaplarında bulunması; harcamaların b¼l¼m ve maddeler itibarıyla b¼tçeye uygunluğu ve harcamaların dayanakları olan belgelerle yapılmış olması, denetim s¼recinde, gelir ve giderler denetlenirken g¼z ¼n¼nde bulundurulmak zorundadır.

Bizim Y¼netmelięimiz, denetim usul¼n¼n nasıl olacağını şu şekilde belirtmiş: Denetleme kurulları, bu denetimle ilgili defter, fiş ve diğer belge ve bilgileri başkan, yazman, sayman üye ve bunların g¼revlendireceęi yetkililerden ister. Denetleme kurullarının g¼revlerini yaparken y¼netimlere m¼dahalede bulunmamaları ve denetimlerini işlerin y¼r¼mesini aksatmayacak bir şekilde d¼zenlemeleri esastır. Yani “Denetçiler y¼netime m¼dahale ederek değil de, onların da işlerini aksatmayacak bir şekilde denetim yaparlar” diye ¼zellikle belirtmiş.

Y¼netmelięimizde, denetime kasanın sayımıyla başlanacağı ve bunların mutlaka kayıt altına alınmış olması gerektiği, buna ilişkin tutanaklar oluşturulmuş olması gerektiği belirtilmiş ve kayıtların, belgelerin usul¼ne uygun olabilmesi için gerekli imzaları mutlaka taşması gerektiği belirtilmiş. Yani biz, oda belgelerini denetlerken, o belgelere ilişkin gerekli imzaların olup

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

olmadığına, kasa mevcudunun uygun olup olmadığına mutlaka bakacağız. Yine aynı şekilde, bu tür tüm belgelerin usulüne uygunluğu bizim için önemli.

Bunlara tekrar tekrar döneceğimiz için burada üzerinde çok fazla durmak istemiyorum.

Demirbaş defterinde bu demirbaşların karara dayalı olup olmadığı hususu da bizim Yönetmeliğimizin özellikle üzerinde durmuş olduğu konulardan birisi. Bütçeyle belirlenmiş gelir ve giderlerin ya da fiili gelir ve giderlerin aylara göre karşılaştırılması, yani gerçekleşme oranlarının mutlaka saptanması isteniyor ve bölümler arasında aktarma yapılıp yapılmadığının da raporda mutlaka yer alması gerekiyor.

Kasada yönetimce belirlenmiş tutardan daha fazla para bulunmaması, vadeli senetler ve diğer alacak tahsilatları için gereken izlemenin yapılması, kasadan bankaya veya şubeler arasında para nakillerinde gerekli belgeler ve tutanakların düzenlenmesi, günlük tahsilatlar toplamı ile kasa defteri arasında uyum olması gerektiği belirtiliyor.

Denetimde mali tablolar ile eldeki veriler birbirini tutuyor mu, tutmuyor mu diye bakılmalı. Az önce Vehbi Bey de değinmişti, mizanlarımız ile fiili durum birbirini tutuyor mu, tutmuyor mu diye mutlaka denetlememiz gerekiyor.

Tabii, bu hesapların bir de test edilmesi gerekiyor. O nedenle de mutlaka defterlerde bu belgelerin karşılığının kayıt edilip edilmediğinin, bu belgelerin nerelerden alındığının ve bunlara ilişkin ödemelerin, değişik test yöntemleriyle mutlaka belirlenmesi gerekiyor.

Bir diğer konu, yani denetimi yaparken denetçinin dikkat etmesi gereken önemli konulardan birisi de, işletmenin ilgili faaliyet dönemiyle ilgili veriler arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Diyelim ki, bir kongre yapılmış, ama bu kongreyle ilgili salon faturası yok veyahut da salon faturası yerine başka bir fatura konulmuş; bunlara mutlaka bakılmak durumunda. Artı, diğer toplantılarda, diğer yerlerde yapılan toplantılarda ödenen rakamlar ile bu toplantıda ödenen rakamlar birbirine uyuyor mu, uymuyor mu, buna da bakılmak durumunda. Genelde bu tür şeyler nasıl yapılır; bu tür verileri de mutlaka sadece belgeler üzerinden değil, diğer karşılaştırma yöntemleri üzerinden de denetlememiz ya da bir süzgeçten geçirmemiz gerekiyor.

TMMOB ve Bağılı Odaları Denetleme Kurulları II. Çalıştay

Mali Tablo Unsurlarımız, Denetim Amaçları ve Uygulanacak Yöntemler

Mali tablo unsurları	Denetimin amacı	Uygulanacak denetim işlemleri
KASA ve BANKALAR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kasa kalıntısının doğrulanması. 2. Nakit kalemlerinin bilançoda uygun olarak sınıflandırılıp gösterilmesi. 3. Kasa ile ilgili muhasebeleştirme işlemlerinin doğruluğu ve düzgünlüğü ve kasanın idaresi. 4. Banka işlemleri ve banka hesap kalıntılarının kontrolü. 5. Nakit ile ilgili iç kontrol sisteminin etkinliğinin değerlendirilmesi. 	<p>Doğrulama, fiziki inceleme, gözlem ve sayım.</p> <p>Doğrulama, fiziki inceleme, soruşturma ve göz atma.</p> <p>Belge inceleme, yeniden hesaplama, kayıt sistemini yeniden izleme, karşılaştırma, soruşturma, hesap inceleme ve göz atma.</p> <p>Belge inceleme, karşılaştırma, soruşturma, hesap inceleme ve göz atma.</p> <p>Soruşturma belge inceleme, kayıt sistemini yeniden izleme, yeniden hesaplama, hesap inceleme, göz atma.</p>
ALACAKLAR ve GELİRLER	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alacak kalıntılarının doğrulanması. 2. Alacakların net gerçekleşebilir değerlerinin saptanması 3. Alacakların bilançoda uygun olarak sınıflandırılıp gösterilmesi. 4. Gelir miktarının yönetmeliğe uygunluğunun saptanması. 	<p>Doğrulama, belge inceleme, karşılaştırma.</p> <p>Göz atma, doğrulama, karşılaştırma, soruşturma ve belge inceleme.</p> <p>Alacaklar için: soruşturma, satışlar için: belge inceleme, yeniden hesaplama, kayıt sistemini yeniden izleme, soruşturma, karşılaştırma, hesap inceleme, göz atma.</p> <p>Analitik inceleme, karşılaştırma.</p>
BORÇLAR ve BORÇ SENETLERİ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Borçlar ve borç senetleri hesapları ile ilgili kalıntılarının doğrulanması. 2. Borçlarla ilgili muhasebe kayıtlarının geçerliliğinin araştırılması. 3. Borçların bilançoda uygun olarak gösterilmesi. 4. Kayıtlara geçirilmemiş borçların bulunup bulunmadığının araştırılması. 	<p>Karşılaştırma, yeniden hesaplama, kayıt sistemini yeniden izleme, doğrulama, belge inceleme.</p> <p>Belge inceleme, yeniden hesaplama, kayıt sistemini yeniden izleme, soruşturma, hesap inceleme, göz atma.</p> <p>Göz atma, doğrulama, soruşturma, belge inceleme, karşılaştırma.</p>
DURAN VARLIKLAR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duran varlıkların var olduklarının ve Yönetim kurulu kararlarına dayandığının araştırılması. 4. Duran varlıkların kayıtlardan çıkarılması ve bu işlemle ilgili kazanç ve kayıpların doğru olarak saptanmış olduğu. 	<p>Fiziki inceleme, belge inceleme, doğrulama.</p> <p>Belge inceleme, karşılaştırma, yeniden hesaplama, göz atma.</p>

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Kıscacası, borçlarla ilgili olarak, kasa ve nakitlerle ilgili olarak tek bir yöntemle dayanarak, yani sadece bilançoya bakarak veyahut da sadece elimizdeki belgelere bakarak değil, diğer değişik kaynakları da mutlaka gözden geçirmekte fayda var.

Duran varlıklarla ilgili de aynı şey söz konusu. Duran varlıklarda, biliyorsunuz, gidip saymak, böyle bir şeyin olup olmadığını görmek önemli ve birtakım sorunları giderir. Tabii ki her kalem için, her şey için bunun yapılabilmesi belki mümkün değil; ama bazıları için mutlaka yapılması gerekiyor. Belli bir bakiyemiz var orada ve bakiyeye, bilançomuzdaki veya mizanımızdaki bakiyeye uygun olup olmadığını ancak gidip onun belgesine bakarak saptayabiliriz. Bunların kayıtlardan çıkarılıp çıkarılmadığı da, yönetim kurulu kararlarına dayanıp dayanmadığı da yine gidip inceleyerek çözebileceğimiz sorunlar.

Yukarıda anlattıklarımızın tanımlarına gelince:

Fiziki inceleme: Belgelerin ve kuruluşun kayıtlarında gösterilen maddi varlıkların gerçekten var oldukları fiziki inceleme yoluyla araştırılır. Bu denetim biçimi maddi varlıklar ve resmi belgelerle sınırlıdır.

Gözlem: Gözlem, belirli faaliyetlerin tamamlanması sırasında hazır bulunma, yapılan işleme nezaret etmedir. Gözlem konusu, kişiler, işlemler ve süreçlerdir. Yani siz ancak bir işin yapılmasına nezaret ettiğiniz, başında bulunduğunuz ve süreç içinde olduğunuz sürece gözlem yapmış olabiliyorsunuz.

Doğrulama: Denetçinin kuruluş dışındaki kaynaklardan doğrudan doğruya yazılı bilgi istemesine doğrulama diyoruz.

Soruşturma: Denetim süreci içerisinde denetçinin ilgililerden işlemlerle ve konularla ilgili olarak yazılı veya sözlü bilgi almasıdır.

Kayıt sisteminin yeniden kontrolü: Örneklemeler yoluyla kaynak belgelerin seçilmesi. Bu belgelerden hareketle muhasebe kayıt ortamında ileriye doğru giderek, incelenen konuyla ilgili muhasebe kayıtlarının doğruluğu araştırılır.

Yeniden hesaplama: Kuruluş tarafından yapılmış olan aritmetik hesaplamaların denetçi tarafından doğrulanmasıdır.

Belge incelemesi: Bir işlem veya olaylarla ilgili olarak muhasebe

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

sisteminde var olanlarla ilgili tüm belgelerin ayrıntılı olarak incelenmesidir.

Gz atma: Denetçinin muhasebe ortamına kabaca göz atarak, olağandısı durumları ortaya çıkarmasıdır.

Analitik inceleme: Bu denetim işlemine karşılaştırmalar, oran analizleri, karşılıklı hesaplar arasında ilişki kurma gibi işlemlerden oluşur.

İşletme mali raporlarında bulunan unsurların denetim amaç ve yöntemlerini tanımlarıyla birlikte sizlere kısaca anlattık. Denetimi yaparken size yardımcı olacak bilgiler diye tanımlayabiliriz az önce anlattıklarımızı.

şimdi, bir raporda bulunması gereken asgari bilgilere değinelim. Az önce de toplantının amaçlarından birisi olarak sözünü ettik, Kirami Bey özellikle üzerinde durdu; diyoruz ki, bazı farklar olmasına rağmen, üç aşağı beş yukarı birbirine benzeyen, baktığımızda aynı şeyleri görebileceğimiz bir ortak rapor formatı hazırlayalım. Bunun için de, szmn başında da değindiğim üzere, bir dispozisyon hazırladım. Ama şimdi burada bir önceliğini görelim, sonra daha ayrıntılarıyla bakarız. Zannediyorum ki, süreç içerisinde kitaplarla o dispozisyon biraz daha net bir şekilde elinize ulaşacak.

Raporda bulunması gereken asgari bilgiler:

Denetimi yapılan birim

İktisadi işletmesi veya vakfının olup olmadığı

Denetimi yapılan birimin yöneticilerin kimler olduğu

Denetimin tarihi ve dönemi (Bunlar nemli. Neden; nkn hangi tarihte bu denetimi yaptığımızı ve hangi dönemi kapsadığını belirtmezsek, oradan elde edeceğimiz sonuçları değerlendirme şansımız olmaz.) Bizden başkalarının, değişik zaman dilimlerinde rapordan faydalanacağını unutmamalıyız.

Denetimi yapanların, denetçilerin kimliği

Bunlar mutlaka bir raporda bulunması gereken şeyler.

Usul bilgileri: Yönetmeliklerde adı geçen defterlerin var olup olmadığı, bunların onaylarının gerekli onay makamları tarafından yapılıp yapılmadığı denetlenmeli. nkn notere onaylatılması gereken belgeler var, kendi yönetim kurulumuz tarafından onaylanması gereken belgeler var. Biliyorsunuz, Mali İşler Yönetmeliğimiz de zorunlu olarak bulunması

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

gereken belgeleri, defterleri saymış. Bir de oda yönetimlerine bırakmış olduğu defterler var. Bunların onaylanıp, onaylanmadığı da mutlaka raporumuzda yer almalı. Onay eksiklikleri vergi dairesi, SGK gibi kurum denetimlerinde sorunlar yaratabilir.

Hesap incelemeleri: Hesap kalıntılarının, borç ve alacakların mizanla tutarlı olup olmadığı; belgelerin doğru hesaplarla, doğru tutarlarla kaydedilip edilmediği; özellik arz eden gelir, gider ve demirbaş alımları; oda aktifindeki sabit kıymetlerin kullanım amaçlarına uygun olup olmadığı; odanın vakıf veya iktisadi işletmesine veya onlardan odaya aktarımlarının ne olduğu, yani bu iktisadi işletme söz konusu olduğunda her iki tarafın da karşı tarafa aktarımı nedir, bunun bilinmesi; değerlendirme ve denetçilerin görüşü olarak yapılır.

Raporun ekleri bölümünde ise şunlar yer almalıdır:

Kasa sayım sonuçları.

Bu öneriyi özellikle şunun için yapıyoruz: Yılın belli bir gününde -ki bunun 31.12 olması daha uygun- bütün odayı ve şubeleri aynı anda bir raporda görebilecek bir yapı oluşturmaya çalıştık. Ancak o zaman raporun tam amacına ulaşacağını düşünüyoruz. O nedenle kasa sayım sonuçlarının sadece oda kasasıyla değil, şube kasalarıyla beraber; banka hesaplarının sadece odayla değil, şubelerle beraber ve diğer kıymetlerin, çekler ve onların dökümlerinin, kredi kartı çıktılarının dökümlerinin, stoklar, yani yayınlara ilişkin stokların ne durumda olduğu belli bir tarih itibarıyla raporda yer alması gerekir diye düşünüyoruz.

Alacaklar için de farklılık söz konusu değil. Oda merkezinin ve şubelerin üyelerden alacaklarını, kurumlardan alacaklarını da ayrı ayrı ayrıntılandırmak gerekebilir. İç borçlar, dış borçlar, bazı alacaklar, bunların saptanması gerekir. Yaratacakları sorumluluğu unutmamalıyız.

Duran varlıklar konusunda sözü değiştiremeyiz. Hedef aynı. Arsa ve arazilerin listesi, bulunduğu yer, kullanım şekilleri; taşıtların plaka, marka, model, kullanım yeri ve görevlerini gösterir listeler; demirbaşların, özellikli olanlar dışında, toplu listesi yapılabilir. Geçmiş yıl bakiyesini takiben yeni dönem listesi ayrıntılandırılır.

Borçlar: Oda merkezlerinin TMMOB'ye borçları, oda merkezlerinin kurum ve kişilere borçları, şubelerin oda merkezlerine borçları, şubelerin

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

kurum ve şahıslara boręları, kamuya, SSK'ya prim, vergi ve faiz boręları. Bunları özellikle belirttik. Biliyorsunuz, kamuya olan sosyal güvenlik vergi borcu ve faiz gibi boręlar, üreyen boręlar; yani kendi içinde artabilir. Bunların da bir şekilde ayrıntılı olarak bilinmesi yararlı olur diye düşündük.

Raporumuzun ekinde mali tablolar olması gerekiyor. Bunlar mizanlar, gelir tablosu, bilançolar. Bir ana raporumuz olacak, bu raporun üzerinde de ekler olacak.

Bir de rapor dispozisyonu dediğimiz bir bölüm var, şimdi de biraz ona bakalım.

Birinci sayfada; sayı veriyoruz, dönem veriyoruz, tarih veriyoruz ve eklerinin neler olduğunu belirtiyoruz, denetime katılanları burada yazıyoruz.

Daha sonra genel bilgiler yer alıyor. Odanın şube ve temsilcilikleri; odanın şu kadar şubesi var, şu kadar temsilciliği var gibi. Odaya bağlı iktisadi işletmenin olup olmadığı vesaire...

Odanın bütçesi. Ben, raporlarda pek görmedim; bana -dört tane örnek rapor geldi, hiçbirinde bu şekilde kıyaslamalar yok. Ama bu bütçeyi bir şekilde rapora almakta -Denetim Yönetmeliğimizde de belirtiyor- gerçekleştirme oranlarını burada, raporun üzerinde belirtmekte fayda var, gelir ve gider bütçeleri açısından.

İnceleme dneimine ilişkin bilanço ve gelir tablosu; bunu eklere koyacağız. Bir de muhasebe sorumluları kimlerdir; bunlardan tek tek bahsetmek bir raporun olmazsa olmaz ögelerinden biri.

Yönetmelikte belirtildiği üzere, bizim tutmamız gereken defterler bunlar: Yevmiye defteri, kasa defteri, demirbaş defteri, karar defteri, denetleme kurulu karar defteri gibi yönetmelikte belirtilen defterler var. Bunların onaylanmış olması gerekiyor.

Bu üreyen boręlar, çoğalan boręlar dediğimiz muhtasar ve sosyal güvenlikle ilgili boręlar da önemli. O nedenle rapora muhtasar beyannamenin 12 aylık dökümünü, sosyal güvenlikle ilgili bildirimlerin dökümünü almakta fayda var. Burada borç kalıyor mu, kalmıyor mu; bunları tek tek görmek gerekir. Vade borcun büyüdüğüne işaret eder.

Rapor nerimizle bir denetimi nasıl yapacağımızı ortaya koyuyoruz.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Sürekli bir el kitapçığı gibi. Denetime nasıl hazırlanacağız? Önceliklerimizi açıkça belirtiyoruz; bir ön hazırlığın yapılması gerektiğini ve ne tür noktalara dikkat etmemiz gerektiğini belirtiyoruz. Raporu açıklama olarak da yazılabilir; ama ben rapora alırken en çok şunu düşündüm: “Biz şunu da atlamıştık” demeyelim. Böyle bir dispozyon elimizde bulunsun. Bunları tek tek kontrol ettiğimizde, yaptığımız işin ortaya çıkan ürününün kendi içinde denetlemesini daha sağlıklı bir şekilde yapmış oluruz.

Örnekte; envanterler, belge incelemeleri, neler yaptık hususları yer alıyor; bunları tek tek anlatmak gerekiyor.

Sonucunda da hangi eklerin konulması gerektiğini belirtip, kısaca bir değerlendirme yapmamız gerekiyor. Bizim denetim amacımız, yeni bir kültür oluşturmayı hedeflediğinden, yönetimden gizli saklı bir denetim raporu hazırlamaktan ziyade, bunu bir şekilde yönetim kurullarıyla paylaşmamız gerekiyor ve onların itiraz ettiği noktaları da mutlaka dikkate almamız gerekiyor. Eksik gördüğümüz noktaların düzeltilme süresini mutlaka raporumuzda belirtmemiz gerekiyor. Yani kısa vadede, hemen anında düzeltilmesi gereken eksiklikler hemen anında düzeltilebilir; imza eksiklikleri ve benzerlerinin tamamlanması yapılabilir. Bu, rapora yazılır veya yazılmayabilir; ama önemli gördüğümüz eksiklikleri mutlaka raporda belli bir süreye bağlamamız ve bu sürenin sonunda da bunu tekrar denetleyeceğimizi raporda belirtmek önemlidir. Bunun için bir vade vermenin önemli olduğunu düşünüyoruz.

Örnek raporumuzda ekleri nasıl oluşturacağımız konusunda kısa örnekleme söz konusu.

Benim kısaca anlatacağım bunlar. Baştan da değindiğim gibi asıl sonuç çalışmalarımızı ortaklaştırdığımızda çıkacak. Sizlerin saha deneyiminiz doğru raporlama ve iyi bir denetim için çok önemli. Umarım bende katkı yapabilmışimdir. Saygılarımla.

ÖRNEK DENETİM RAPORU

***** MÜHENDİSLERİ ODASI

DENETİM RAPORU

Sayı :2011- 01

Dönemi:2010

Tarihi : 30/01/2011

Rapor Ekleri: 10 adet

Denetime Katılanlar

ADI	SOYADI	GÖREVİ
		DENETİM KUR. BŐK.

I GENEL BİLGİLER

- A- ODANIN ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLERİ
Odanın ... Şubesi ve ... Temsilciliği Vardır.
- B- ODAYA BAğLI İKTİSADİ İŞLETME
Odanın iktisadi iŐletmesi vardır/yoktur.
- C- ODAYA BAğLI VAKIF
Odanın vakfı vardır/yoktur

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

D- ODANIN YÖNETİM KURULU VE GÖREVLERİ

ADI	SOYADI	GÖREVİ

E- ODANIN BÜTÇESİ

i) Gelir Bütçesi

BÜTÇE KALEMİ	BÜTÇE TUTARI	GERÇEKLEŞEN	FARK	GERÇEKLEŞME ORANI
ÜYE KAYIT GELİRLERİ				
HİZMET KARŞILIĞI GELİRLER				
YAYIN GELİRLERİ				
SMM GELİRLERİ				
DİĞER GELİRLER				
TEMSİLCİLİK GELİRLERİ				
TOPLAM				

ii) Gider Bütçesi

BÜTÇE KALEMİ	BÜTÇE TUTARI	GERÇEKLEŞEN	FARK	GERÇEKLEŞME ORANI
YÖNETİM GİDERLERİ				
PERSONEL GİDERLERİ				
İŞLETME GİDERLERİ				
DİĞER GİDERLER				
HİZMET KARŞILIĞI GİDERLER				
TEMSİLCİLİK GİDERLERİ				
TOPLAM				

Oda Yönetiminin fasıllar arası aktarma yetkisi var mı? Yapılan fasıllar arası aktarma.

F- İnceleme Dönemine İlişkin Bilânço ve Gelir Tablosu:

Denetim dönemine ilişkin Bilanço, Gelir Tablosu raporun ekinde yer almaktadır. (Ek-*,*) Bilanço ve Gelir Tablosu kalemlerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar raporun III/F ve III/G bölümlerinde yapılmıştır.

G. Muhasebe İşlemlerinden Sorumlu Olanların Yönetim Kurulu Üyesi (Sayman) ve Muhasebe Yetkililerine İlişkin Bilgiler:

Odanın muhasebe sorumlularının ADI SOYADI

II USUL İNCELEMELERİ

A- Yönetmeliklerde zorunlu tutulan defterlerin varlığı.

DEFTERİN ADI İŞLEMLER

YEVMIYE DEFTERİ	İŞLEMLER KAYITLI /DEĞİL
KASA DEFTERİ	İŞLEMLER KAYITLI /DEĞİL
DEMİRBAŞ DEFTERİ	İŞLEMLER KAYITLI /DEĞİL
KARAR DEFTERİ	KARARLAR İMZALI/DEĞİL
DENETLEME KURULU KARAR DEFTERİ	KARARLAR İMZALI/DEĞİL

B- Yönetim Kurulu Kararı İle Tutulan Yardımcı Defterler

C- Defterlerin Onay Durumları

Defterler yasalar ve yönetmeliklerce belirlenen zorunluluk doğrultusunda onay makamı olan noter veya yönetim kuruluna onaylatılmıştır.

D- Yasal zorunluluktan kaynaklanan beyan ve bildirimler

i) Muhtasar Beyannameler: Yıl içinde verilmesi gereken beyannameler süresinde ilgili vergi dairesine verilmiştir. Tüm beyannameler vergi mevzuatına uygun olarak düzenlenmiştir.

Dönem içinde verilen beyannamelere ilişkin bilgiler aşağıdaki listede yer almaktadır.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

2010 YILI MUHTASAR BEYANNAMELER DÖKÜMÜ

DÖNEMİ	MATRAH	TAH.EDEN TUTAR	MAHSUP	ÖDENECEK TUTAR	ÖDENEN TUTAR	KALAN TUTAR
OCAK						
ŞUBAT						
MART						
TOPLAM						

- ii) Sosyal Güvenlik Kurumu Aylık Bildirimleri: Yıl içinde verilmesi gereken bildireler süresinde ilgili SGK ünitesine verilmiştir. Tüm bildireler SGK mevzuatına uygun olarak düzenlenmiştir.

Dönem içinde verilen bildirelere ilişkin bilgiler aşağıdaki listede yer almaktadır.

2010 Yılı SGK Bildirim Dökümü

DÖNEMİ	ÇALIŞAN SAYISI	SIGORTA MATRAHI	ÖDENECEK TUTAR	ÖDENEN TUTAR	KALAN TUTAR	
OCAK						
ŞUBAT						
TOPLAM						

E Denetleme Yöntemine İlişkin Bilgiler:

1. Yapılan Denetimin Planlanması:

a) Denetim Aşamasında Bilgi Alınabilecek ve Veri Hazırlayacak Oda Personelinin Belirlenmesi ve Koordinasyonun Sağlanması:

Veri hazırlamasında gerekli koordinasyonlar sağlanmıştır. Oda isimli personelinin veri hazırlamak için görevlendirmesi sağlanmıştır.

b) Yazılı Denetim alışma Planının Hazırlanması:

Denetim KURULU GÖREV DAğILIMI ARDINDAN yıllık DENETİM alışma planı hazırlanmış, yıl içinde ve yılsonunda plan üzerinde gerekli revizyonlar yapılmıştır. Yazılı denetim çalışması doğrultusunda çalışma kağıtları dosyası hazırlanmış ve denetim süreci boyunca çalışma kağıtları denetim planı doğrultusunda sürdürölmüştür.

2. Kanıtların Toplanmasında Uygulanan Teknikler ile Uygulanan İnceleme Testleri ve İnceleme Yöntemleri:

Denetim konu ve kapsamı ile sınırlı olmak kaydıyla;

Tüm varlık, kaynak, gelir ve giderlerin gerçek olup olmadığı ve bunlara ilişkin bütün işlemlerin doğru kaydedilip kaydedilmediği, sondaj revizyon yöntemi ile test edilmiş ve doğru olduğu sonucuna varılmıştır.

İşletmenin kayıtlarında bulunan varlık, kaynak gelir ve giderler gerçek olduğu bunlara ilişkin kayıtlar muhasebe sistemleri uygulama tebliğlerine uygun hesaplara kaydedilmiş olduğu,

Mali tablolara yansıtılması gereken bütün işlem ve hesapların bu tablolarda gerçek şekliyle doğru olarak yer almış olduğu tespit edilmiştir.

Varlıklara ilişkin hakların ve borçlara ilişkin yükümlölüklerin odaya ait olup olmadığı yönünden fiili durum ve belgeler esas alınarak gerekli araştırmalar yapılmıştır.

a) Sayım ve Envanter İncelemesi:

Oda kayıtlarında gösterilen mevcut, alacak ve borçların ilgili mevzuat hükümlerinde öngörölen belgelerle doğrulanması ve kaydi envanter çalışması yapılmıştır.

b) Belge İncelemesi:

İşletme kayıtlarında esas alınan ve ibraz edilen belgelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hususu ilgili mevzuat hükümleri yönünden incelenmiştir.

c) Bilgi Toplama ve Doğrulama:

Muhasebe kayıtlarına dayanak teşkil eden belgelerin bir kısmı için gerekli incelemeler yapılmıştır.

III. HESAP İNCELEMELERİ:

Raporun Genel Bilgi bölümünde değinildiği ve denetim koşullarını belirleyen yönetmelikler ve genel kurulda kabul edilmiş bütçenin genel kurul kararlarında belirtildiği üzere, gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmiştir.

İnceleme sırasında odanın hesapları bütçe uygunluğu yönünden incelenmiş, bütçe sonu mali tabloların sağlıklı biçimde oluşturulmasına çalışılmıştır. Oda kayıtlarının yayınlanan kanun ve yönetmeliklere uygun olması sağlanmıştır. Hesap dönemi içinde ve sonunda yapılan çalışmalara rapor dispozisyonuna uygun olarak aşağıda değinilmiştir.

A. Gelir ve Gider Belgelerinin Gerçeği Yansıtıp Yansıtmadığı:

Hesap dönemi içinde yapılan düzenli denetimler sırasında gelir ve gider belgeleri tarafımızdan örnekleme olarak gözden geçirilmiştir.

Belgelerde usul hükümlerine uyulduğu, değer ve miktar yönünden uyumsuzluk olmadığı kanaatine varılmıştır.

Öte yandan, gerek gelir kalemleri gerekse gider belgelerinin tek düzen hesap planında belirlenen hesaplara kaydedildiği görülmüştür.

Gelir ve gider ödeme hareketlerinde genellikle banka havalesi ve çek kullanıldığı saptanmıştır.

B. Nakit Ödemelerin ve Borç Alacak İlişkilerinin Mal ve Hizmet Akımıyla Uyumlu Olup Olmadığı, Bankalar ve Diğer Finans Kuruluşları İle İlişkilerin Mahiyeti:

Önceki bölümde odanın faaliyetini sürdürebilmek için yapmış olduğu harcamaları ve gelirlere belgelerin uygunluğundan bahsedilmiştir. Odaya gelen gider ve gelirlerin bir biri ile uyumlu olduğu ve bunlara ilişkin

bedellerin tahsil ve tediyesinin nama yazılı çek veya banka hesapları aracılığı ile yapıldığı sondaj yöntemi ile araştırılmış, tahsilatların ve tediyelelerin yasaya uygun olarak yapıldığı kanaatine varılmıştır. Ancak küçük çaplı ödemelerin nakit olarak gerçekleştirildiği görülmüştür.

Odanın yevmiye defteri üzerinde kasa hesabı, alacaklı/borçlu cari hesaplar ve banka hesaplarında yapılan incelemelerde ödemelerin gider hareketlerine uyumlu olduğu görülmüştür.

1. Harcamaların Bütçeye ve Analitik Değerlendirmeye Uygunluğu

Oda tarafından düzenlenen mali rapordaki bütçe, bütçede yer alan özgün ve ilk orijinal bütçe ile uyumlu olup yapılan harcamalar genel kurulda kabul edilen bütçede öngörülen kalemlerde yapılmıştır.

Oda tarafından düzenlenen bütçeyi gelir ve gider yönünden aşan bir harcama ve gelir tespit edilememiştir/EDİLMİŞTİR.

Bütçe kalemleri arasında yapılan aktarımlar, kabul edilmiş bütçenin fasıllar arası aktarma yetkisine dayanmaktadır.

2. Teyit İşlemi İçin Harcama Seçilmesi

Harcama Başlıkları, Alt Başlıkları ve Maddeleri

Oda tarafından yapılan harcamalar Tek Düzen Muhasebe Sistemi kapsamındaki ilgili hesap kodlarında izlenmektedir Yapılan harcamalar aynı muavin hesapta izlenmekle birlikte harcama belgeleri bütçe kalemleri esas alınarak klase edilmiştir.

Harcama Kalemlerinin Seçilmesi

Yapılan denetimde bütçe kalemlerine göre sınıflandırılmış harcama kalemlerinin her birisi ile ilgili uygunluk denetimi yapılmıştır. Uygunluk denetimi bütçe kalemleri ve alt hesaplarda yer alan tüm harcamalara yönelik olarak yapılmıştır.

3. Harcamaların Teyidi

Doğrudan Maliyetlerin Uygunluğu: Harcamalar onaylanmış bütçede belirtilen kayıt ve şartlara göre gerçekleştirilmiştir.

Harcamalar bütçe faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet ve işlemler için yapılmıştır.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Yapılan harcamalar Oda bütçesinde yer alan doğrudan maliyetler kapsamında olup, maliyet etkinliğine ve mali yönetim prensiplerine uygun yapılmıştır.

Yapılan harcamalar Oda muhasebe kayıtlarında yer almakta olup, muhasebe kayıtları ve kayıtlara dayanak teşkil eden fatura, ücret bordrosu, harcırah bordrosu, ödeme dekontları ve benzeri belgeler ile kanıtlanabilir durumdadır.

Doğruluk ve Kayıt Tutma: Yapılan harcamalar oda muhasebe kayıtlarında yer almakta olup, muhasebe kayıtları ve kayıtlara dayanak teşkil eden fatura, ücret bordrosu, harcırah bordrosu, ödeme dekontları ve benzeri belgeler ile kanıtlanabilir durumdadır. Yapılan harcamalar mali rapora uygun bütçe kalemlerine ve doğru olarak kaydedilmiştir.

Sınıflandırma: Bütçe kapsamında yapılan harcamalar, mali raporda doğru başlık ve alt başlık altında sınıflandırılmıştır.

Gerçeklik (Olaylar/ Bulgular): Bütçe ile beyan edilen harcamaların karşılığı olan mal ve hizmet alımlarının gerçek olduğu, bütçe süresi içinde gerçekleştirildiği, uygun maliyetlerden oluştuğu ve harcama kalemlerinin bütçe kalemlerine uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Beklenmedik Giderler: Esas bütçede ve değişiklik bütçesinde yer alan harcama dışında harcama yapılmamıştır.

4. Harcama Kapsamının Belirlenmesi ve Harcama Kapsamı Oranı

5. .Faaliyet Gelirlerinin Teyit Edilmesi

IV. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Denetim faaliyetimiz sonucunda; Odanın belge ve kayıtlarının yasa ve yönetmelik hükümlerine uygunluğu tespit edilmiş olup ilgililer bilgilendirilmiştir.

Veya

Denetim faaliyeti sonrası yasa ve yönetmeliklere uygun olmayan işlem ve uygulamalara ilişkin olarak oda yönetim kurulu ile mutabakata varılmış ve düzeltilmesi için ... tarihine kadar süre verilmiştir.

VI EKLER

- 1- BİLANÇO
 - 2- GELİR TABLOSU
 - 3- MUAVİN MİZAN
 - 4- KASA DÖKÜMLERİ
 - 5- BANKA DÖKÜMLERİ
 - 6- ÇEK DÖKÜMLERİ
 - 7- SLİP DÖKÜMLERİ
 - 8- ALACAK DÖKÜMLERİ
 - 9- BORÇ DÖKÜMLERİ
 - 10- SABİT KIYMET LİSTESİ
- i) Binalar, arsalar
 - ii) Taşıtlar
 - iii) Demirbaşlar

KASA LİSTELERİ

	ŞUBE	TEMSİLCİLİK TOP	TOPLAM
ODA KASASI	*****		*****
İSTANBUL ŞB	*****	*****	*****
İZMİR ŞB	*****	*****	*****
BURSA ŞB			
TOPLAM			*****

BANKA LİSTELERİ

	TUTAR	TOPLAM	GENEL TOPLAM
ODA BANKALARI		*****	*****
..... nolu hesap	*****		
..... nolu hesap	*****		
..... nolu hesap	*****		
İstanbul Şube		*****	
..... nolu hesap	*****		
..... nolu hesap	*****		
Ankara Şube		*****	

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

ÇEK LİSTELERİ

	ÇEK NO	VADESİ	KİME AİT	TUTAR	TOPLAM
ANKARA ŞB					*****
	12345667	31/10/11	AAAAAAA	*****	
	23334444	30/03/11	BBBBBBB	*****	
DİYARBAKIR ŞB					*****
TOPLAM					*****

SLİP LİSTELERİ

	TUTAR	TOPLAM		GENEL TOPL
ODA				*****
İZMİR ŞB		*****		
..... BANKASI	*****			
..... BANKASI	*****			
ANTALYA ŞB		*****		
.... BANKASI				

ALACAK LİSTESİ

	ŞUBE	KİŞİ	ÜYE	VADE	TUTAR	TOPLAM
ODA						*****
	ANKARA			30/03/11	*****	
	İZMİR					
		LTD. ŞTİ				
İZMİR ŞB						*****
			20/05/11	*****	
	 AŞ		22/01/11	*****	
ANKARA						*****
			11/02/11	*****	
			03/03/11	*****	

BORÇ LİSTESİ

	İÇ BORÇLAR	DIŞ BORÇLAR	VADE	TUTAR	TOPLAM
ODA					*****
	TMMOB		12/06/11	*****	
	 AŞ	18/03/11	*****	
SAMSUN					*****
	ODA		31/01/11	*****	
		VERGİ DA	26/10/10	*****	
İZMİR					*****
		SKG	30/11/10	*****	
	 LTD. ŞTİ	28/02/10	*****	

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

BİNALAR

ADRESİ	ALIM TARİHİ	TUTARI	KULLANIM ŞEKLİ	DÜŐÜNCELER

ARSALAR

ADRESİ	ALIM TARİHİ	TUTARI	PROJE	DÜŐÜNCELER

TAŞITLAR

PLAKA	ALIM TARİHİ	ALIM TUTARI	MARKA	MODEL	KULLANIM YERİ	KM Sİ

DEMİRBAŞLAR

	TUTAR	TOPLAM	EKSİLEN	KALAN
ODA		*****		*****
ESKİLER	*****			
DÖNEM İÇİ	*****			
DÜŐÜLEN			*****	
İZMİR ŞUBE				
ESKİLER				
DÖNEM İÇİ				

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

DİVAN BAŞKANI- Nurettin Bey'e sunum için teşekkür ediyoruz. Yine soru alacağız salondan. Sorular kısa olursa memnun olurum.

Arzu ederseniz, ilk soruyu ben sorayım Nurettin Bey'e, öyle bir lüksüm olsun.

NURETTİN AKBAŞ- Buyurun.

DİVAN BAŞKANI- Siz, etkinliklerde birtakım faturaların olması gerektiğini söylediniz; ama bizim TMMOB ve odalarında çok farklı bütçeler ve çok farklı mali yapılar var, bu konuda bir çeşitlilik söz konusu. Aslında bizim zenginliğimiz bu, hep o gözle baktık bugüne kadar. Birçok odamız, bildiğim kadarıyla, sempozyum, kongre gibi bilimsel etkinliklerde özellikle sponsorlar ya da finansörler kullanıyorlar. Baktığınız zaman, Odalarımız kongreyi yapıyor ama mesela, salonun faturasını sponsor firmaya kesiyorlar. Çünkü sponsor firmalar çok doğal olarak fatura istiyorlar. Yani kongre yapılmış, ama ortada faturası yok ya da yemek verilmiş, yemek gideri faturası yok. Denetçi olarak baktığımızda bunları göremiyorsunuz. Bunu nasıl değerlendirirsiniz?

Bir de son olarak söylediğiniz cümle; “Eksiklikler varsa bunları raporunuzda muhakkak belirtiniz” dediniz. Hatta ve hatta buna bir vade konulması gerektiğini; yani “Bir sonraki denetlemede tekrar gözden geçirilecektir” gibi, “6 ay sonra tekrar değerlendirilecektir” gibi bir vade konulması gerektiğini belirttiniz. Bu, tarihe not düşmek bağlamında mı oluyor; yoksa bunun yaptırımsal durumu nedir?

NURETTİN AKBAŞ- Dedik ki, bu bir kültür, bir çoğaltma işi. Yani denetim, bir şeyi paylaşma işi sonuç itibariyle. Ben şunu engellemek için onu açıkça söyledim: “Şurası da eksiktir” deyip, raporu yazıp bitirmek sorunu çözmemiyor. Yani o yönetim kurulu onu bir şekilde düzeltmeden, o raporun karşılığına göre durumu düzeltmeden o rapor amacına ulaşmış olmuyor. Vade dediğimiz şey bu. Yani nasıl bir şey olabilir, şu anda çok pratik bir şey aklıma gelmiyor; ama diyelim ki sigortalıları bildirmede, sigortasız gösterdi oda, buna da gerekçe olarak bir şeyler söyledi. Siz de buna karşı diyorsunuz ki, “Kardeşim, bütün bu sigorta altyapısını, ilk sigortalı çalıştırmaya başladığın günden bugüne kadar düzeltereksin, bunların parasını ödeyeceksin, bunu da bize, denetim kuruluna şu gün bildireceksin.” Böyle bir şey söylüyorsunuz. Benim vade dediğim şey bu. Yani diyelim ki, “Burası bildirilmemiştir; bu şube veyahut da şu temsilcilikte çalışan üç tane insan sigortaya bildirilmemiştir” diye yazdınız rapora. Ne olacak? Tekrar bunun bildirilip bildirilmediğini bilmiyorsak, sorunu çözmemiş oluruz, bir yapıyı oluşturmamış oluruz.

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Bu salon kirası ve benzeri birtakım Őeylerde de anlatmak istediğim Şey bu. Tabii ki bunlar olabilir; ama onda da yine aynı Şey var. Yani bir denetęi bu salona kira ödenip ödenmediğini sormuyorsa veyahut da hangi yöntemle ödenip ödenmediğini bilmiyorsa, ğrenmiyorsa, o zaman, o denetimde bir eksiklik vardır. O oda yönetimi size, “Bunu Şu sponsor aracılığıyla yaptım” diye açıklayabilir, bunda bir sakınca yok. Ama bir sempozyum sürecinin nasıl geliştiğini aynı zamanda grmezsek, yani sadece elimizdeki belgelere bakarak, “Fatura var, bunun arkası imzalanmış ve bu doğrudur” gibi bir yöntemle gidersek, o zaman o sempozyumun nasıl yapılabileceği konusundaki bilgi aktarımını da yapamayız. Atıyorum, Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi bunu bir sponsora dettirebiliyor; ama yine atıyorum, Ankara Şubede böyle bir Şey yok, Ankara Şube sürekli kendi cebinden ödüyor bu tür sempozyum paralarını. Siz, İzmir’den böyle bir bilgiyi alıp, gelip, Ankara Őubeyle paylaştığınızda veyahut da ne bileyim, oradan Makina Mühendisleri Odası’yla, oradan diğer odalarla paylaştığınızda, bunların bu yöntemle de olabileceğini aktardığımızda ciddi bir kültürel bilgi aktarımı yapmış olursunuz. Bu tür Şeyler için söylüyorum bunu. Yani bu denetimlerde, aslına bakarsanız, btn birikimleri bir yere toplayıp, tekrar örgütle paylaşabilme amacını hiç gözden kaşırmamamız gerekiyor. Toplantının başından bu yana belirttiniz, bizim amacımız, sürekli olarak bilgileri toparlayıp, canlı ve dinamik bir örgüt yaratmak. Ha, bir de bunun ötesinde, saydam, görülebilir bir örgüt yaratabilmek.

nk Őunlara ihtiyacımız olduğunu düşünüyoruz: Hiçbir Şeyin görülemediği, her Şeyin flu bir Şekilde anlatıldığı bir ülkede yaşıyoruz. TMMOB de bu konuda ışıldayan bir güneş. Bunu da bu tür yöntemlerle biraz daha saydamlaştırarak, hem TMMOB’nin örnek olarak üstünlüğünü sürdürmek, hem de paylaşabileceklerini üyeleriyle -ki bütün mali ve idari işlerin mutlaka üyelerle paylaşılması gerekiyor bence- paylaşmak, kamuoyuyla paylaşılması gerekenleri de kamuoyuyla paylaşmak gerekiyor. nk btn saldırılara karşı bizi ayakta tutabilecek en önemli Şeylerden birisi de açık olmak, saydam olmaktır diye düşünüyorum.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkür ederiz.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR ŞAHİN (Makina Mühendisleri Odası)- Ben, öncelikle bütçe konusunda, bu kongre ve sempozyum btçeleri konusunda bir ek yapmak ya da kendi odamızdaki uygulamadan bir örnek vermek istiyorum paylaşım açısından.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

“Örneğin, bir salon kiralandı; odalardan birisi fatura aldı, birisi sponsora yaptırdı” denildi. Bizdeki uygulama şöyle: Kongre ve sempozyumların düzenleme ve yürütme kurulları tarafından bütçeleri oluşturuluyor. Bu bütçelerin oluşturulma sürecinde, örneğin, “Yemeği şurası veriyor” şeklinde belirtiliyor. Genel bir bütçe oluşturulduktan sonra bu bütçe kesinleşiyor ve oda yönetim kurulu kararıyla bir kongrenin yapılmasına karar verilerek, daha sonra yürütme kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde çalışmalar sürdürülüyor. Tabii, burada şuna bakmak gerekiyor: O sponsorluk olayı TMMOB’de ve odalarda ayrı bir tartışma konusu olabiliyor zaman zaman. Ama genelde, örneğin, “Şu gider valilik tarafından karşılanmıştır; şu gider şunun tarafından karşılanmıştır” şeklinde belirtiliyor.

Ben, Nurettin Bey’e, bu alacak ve borçlar konusunda bir soru sormak istiyorum.

Bu doğrulama dediğiniz, sanırım, firma mutabakatları anlamında...

NURETTİN AKBAŞ- Evet.

HAYDAR ŞAHİN- Bu bizde faks veya mail yoluyla yapılıyor; yani karşılıklı, “Şu kadar borcumuzu teyit ederiz” şeklinde. Bu, son derece önemli bir konu. Bu, son dönemde karşılaştığımız sorunlardan bir tanesi. Bunun çok sıkı bir şekilde yapılması gerekiyor. Yasalar bunu nasıl öngörüyor, düzenliyor, bilmiyorum; ama şu anda 3 ayda bir indirdik biz bunu, önceden 6 ayda bir yapıyorduk, daha önce 12 ayda bir yapıyorduk uygulama olarak. Şu anda, Oda Merkezimizin şubelerimizin muhasebelerine gönderdiği en son genelgeyle, her ay bunun yapılacağı, Denetleme Kurulunun raporlarında buna bakacağı; yani gerek alacaklar, gerekse borçlar konusunda firma mutabakatlarına bakacağı belirtiliyor. Bunun prosedürü nedir temel olarak? Asgari ne kadar sürede bir yapılması zorunludur? Bu konudaki değerlendirmenizi öğrenmek istiyorum.

Bir de, Devlet Denetleme Kurulu’nun TMMOB’yle ilgili raporunda, “Bayındırlık Bakanlığı’na gelen iki tane dilekçe” şeklinde belirtiliyor. Maliye, diyelim ki, yasalara uygunluk şeklinde bir denetleme yapabiliyor; “Şu anda vergi vermiyorsunuz, şuna tabi olmanız gerekir” diyor. Bir vatandaş da çıkıp, odaları, “Şu oda şöyle uygulama yapıyor” diye bu şekilde şikayet edebiliyor mu mali konularda? Bu konudaki yorumunuzu öğrenmek istiyorum.

NURETTİN AKBAŞ- Bizi, yani Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'ni, asansör denetimi sebebiyle, makbuzu ödemek istemeyen bir vatandaş gitti, Maliye'ye şikayet etti. Yani böyle bir durumumuz var, süreci öyle başlatmış oldular. Vatandıştan da özellikle bu tür işlerde, asansör ve benzeri birtakım işlerde bu tür şikayetler söz konusu olabilir tabii ki.

Ben, bir denetçinin mutabakatlarından ve doğrulamalarından söz ettim. Bu denetçi tabii ki her ay doğrulama yapabilecek durumda değil. Ama denetçi, denetim döneminde geldiğinde, bu firmalara o denetim süreci içinde, o bir gün veya iki gün içinde, "Sizin alacağınız, borcunuz nedir?" diye faks çekip, bunun sonuçlarını isteyebilir. Benim anlatmak istediğim şey bu tür bir şey. Ama tabii ki ciddi ekonomik büyüklükler var ve çok fazla ilişki var diğer kurumlarla; bu anlamda bunun her ay yapılması en doğru şeydir. Yani aylık mizan çıktığı gün itibarıyla mutabakatların yapılması yararlıdır. Bugün artık ekonomik işlemlerin olduğu her yerde mutabakatlar aylık yapılıyor. Bunun başka türlü zapturapta alınması her geçen gün biraz daha güçleşiyor. Bu anlamda bunu her ay yapmak da mümkün, en azından işletmelerin önemli bir kısmına yapabiliriz. Yapamadığımız işletmeler de olur, ama onları da zaman içinde bir şekilde eleyeceğiz veya değişik yöntemler bulacağız.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun.

ENGİN TİMURCAN (Mimarlar Odası)- Siz de anlatmadınız, sizden önceki arkadaşımız Vehbi Bey de sunumlarında il koordinasyon kurullarından hiç bahsetmediler. Biliyorsunuz, yönetmeliklerimiz gereği, her ilde il koordinasyon kurullarının oluşturulması zorunlu. Bunların da bir bütçeleri oluşuyor. Peki, bunların denetlemeleri ne şekilde yapılacak? Bu il koordinasyon kurullarını nasıl denetleyeceğiz, bu hesaplara nasıl bakacağız, bunlar hakkında herhangi bir yaptırımımız var mıdır?

NURETTİN AKBAŞ- Kirami Bey ile uçaktan buraya gelirken, otobüste aynı konuyu konuştuk. Bizim de üstünde durduğumuz nokta o. "Yönetim kurulları isterse denetlenir" gibi bir ifadeyle İKK'ları bir yere koymuş TMMOB Yönetmeliği. Ama tam sizin düşündüğünüz gibi düşündük biz de; yani bunların bir şekilde denetlenmesi gerekiyor.

Kirami bey, siz bir şey söyleyecek misiniz bu konuda?

KİRAMİ KILINÇ- Denetleme Yönetmeliğinde şöyle yazıyor:

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

“Gereğinde veya TMMOB Yönetim Kurulu’nun gerekli gördüğü durumlarda denetleme yapar.” Yani “TMMOB Denetleme Kurulu’nu veya ilgili oda denetleme kurulunu görevlendirebilir” diyor. Şimdi bir boşluk var, doğru. Biz de bu boşluğu biliyoruz; ama bunun için yönetmelik çıkarılması gerekir. İşte bu çalıştayın sebeplerinden birisi de bu. Nurettin Bey de bahsetti, bizim aklımızda olan bir şey; ama mevcut durumda İKK Yönetmeliğinde de bir şey yok bu konuda. Ama orada bir boşluk var, haklısınız.

NURETTİN AKBAŞ- Ama şunu yapabiliriz: Belki TMMOB Yönetim Kurulu, il koordinasyon kurulunda sekreteryalığı yürüten oda denetleme kuruluna bu sorumluluğu verip, bu raporun bir ekinde de aynı zamanda o ile ait İKK denetiminin olmasını bir şekilde sağlanabilir diye düşünüyorum. Çünkü sonuç itibarıyla aynı ilkeler doğrultusunda yapılacağına göre, bir ek olarak veyahut da raporun belli bir bölümüne bu çalışmayı monte etmemiz mümkün. Yeter ki bu konuda karar alalım. Bu, bizim çalışmamızda bir eksiklik; daha doğrusu, tam ne yapacağımızı bilemediğimiz için bir eksiklik. Daha doğrusu, bugüne kadar atladık, bugün biraz daha net bir şekilde aklımıza geldi. O da bu çalıştayın bir önerisi ve bu öneri doğrultusunda hareket etmekte fayda var diye düşünüyorum.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET ENİŞ- Öncelikle bir denetçi empatisi yaparak, böylesi bir çalışmaya hazırlıklı geldiğiniz için gerçekten kutluyorum sizi. Bizim yazılı prosedürlerimizi incelemiştiniz, bize uygun bir elbise biçmeye çalışıyorsunuz, gerçekten güzel bir şey. Bu çalıştayın faydalı olacağına şimdiden inanıyorum.

Öğrenmek istediğim şey şu: Biz de bu sürece kendi odamız bünyesinde yaptığımız bir çalışmayla ve bunu bu dönem içerisinde örgütümüzle paylaşarak, yetkili organlarımızla paylaşarak, benzer hesap planlarını nasıl yapabileceğimizi, nasıl iyi bir denetim yapabileceğimiz bir format içinde sunmaya gayret ettik. Tabii ki sonlu bir çalışma değildir bu, geçmiş birikimler de buna dahil oldu. Sizin çalışmalarınızın da bunlara katkı sağlayacağını düşünüyorum. Yarın da toplantımız var, belki bu konuyu da orada değerlendireceğimizi düşünüyorum.

Öğrenmek istediğim husus şu: Detaylı bir çalışma yapabilmek, güzel bir denetim raporu ortaya çıkartabilmek için -ki denetçilerin gayreti de

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

budur- bir iş etüdü yaptınız mı; denetçi/saat veya gün olarak bir denetim süresi tespiti yapabildiniz mi? Böyle bir denetimin yapılabilmesi ne kadar sürede, kaç saatte, kaç günde olabilir? Veya bir tim, bir takım çalışmasıyla ne kadar zamanda yapılabilir bu? Böyle bir etüt yaptıysanız, bizimle de paylaşırsanız faydalı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

NURETTİN AKBAŞ- Bunun alışması yok. Bunu biraz da o kurumun yapısı ve byklğine göre ayarlamak gerekebilir. Kurum içinden bu Şey için görevlendirilecek kişi sayısı ve niteliğine göre falan değişebilir bu. Ama ben size kabaca Şunu söyleyeyim: Mesela, EMO İzmir Şubesi'nden nek vereyim; orada bu çapta bir denetim yapabilmek için en azından iki personelin bir gün önceden bir-iki günlük bir hazırlık yapması ve onun dışında da üç veya dört denetçinin de iki gün çalışması gerekir diye düşünüyorum. Tabii, bunun bir de n süreci olacak. Öncelikle nelerin istendiğini bilmeniz gerekiyor tabii. Yani mizan önceden -bir hafta önceden- sizin elinizde olacak. Hangi bilgileri, mutabakatları istediğinizi de daha önceden belirtmeniz de fayda var. O tür Őeylerin de en geç cuma günü size fakslarının gelmesi lazım. Çünkü cumartesi günü bir firma bulamayacağımıza göre ve sizin de çalışmalarınızı genelde hafta sonu yaptığınıza göre tasarlıyorum ben bunu. Cuma günü size faksının gelmesi lazım, ki hangi firmayla çalışılmışsa mutabakatların doğruluğu sağlanabilsin. Yani bir n çalışma olacak, onun akabinde, bir hafta, 10 gün sonra veyahut 15 gün sonra gidip o odada veya Şubede denetim yapacaksınız. Bunlar çok kısa sürede olacak Şeyler değil.

Benim değinmek istediğim bir başka nokta daha var, o da Şu: Burada Şu olanaklarla, yani sizin çalışma koşullarınızla bunları yapmak çok kolay bir Şey değil. Özellikle mali yapının denetiminde btn hesapların doğru incelenmesi tabii ki çok kolay bir Şey değil. Ama bir de Şöyle düşünmek gerekiyor: Mesela, ben, bu süreci en az 2-3 yıllık bir süreç olarak alıyorum. Şimdi belli bir yerden başlanacak, belli birtakım Şeyler yerine getirildikten sonra, bir ikinci, üçüncü yılın sonunda artık neyin nereden ve nasıl istenileceği biraz daha netleşeceği için biraz daha hızlanacak iş. Ama ilk başta biraz sıkıntılı olacak diye düşünüyorum. Ama net bir saatimiz yok.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun.

HAMDİ ARPA (Ziraat Mühendisleri Odası)- İKK işlemlerinin muhasebeleştirilmesiyle ilgili bir sorum var. Biz bunu sık sık gündeme

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

getiriyoruz, Genel Kurulda da bu konuda önerimiz vardı, fakat kabul görmedi. Acaba bunu öğleden sonraki forumun bir konusu mu yapalım; yoksa şu anda bir gündem açalım mı?

DİVAN BAŞKANI- Nasıl arzu ederseniz. Öğleden sonraki forumda serbest kürsümüz var; arzu ederseniz orada da görüşlerinizi dillendirebilirsiniz, taleplerinizi kürsüden söyleyebilirsiniz.

HAMDİ ARPA- Çünkü epey boyutları var bunun, farklı odaların da farklı

ENGİN TİMURCAN- Biliyorsunuz, sunumda da arkadaşımız dedi ki, “Tüm odalar mali hesaplarını 3 ayda bir denetlerler.”

Bakın, o kadar çok oda, o kadar çok temsilcilik var. Sadece Mimarlar Odası için rakam vereyim; 25 şube, 87 temsilcilik, 180 tane oda temsilcisi her 3 ayda bir denetlenecek. Bu, yılda dört denetim demek. Biz, Mimarlar Odası olarak, şu anda 6 ayda bir ancak bir tur tamamlayabiliyoruz. Ki seçim dönemlerinde, ocak-şubat-mart ayı seçim ayları olduğunda hiçbir birimimizi denetleyemiyoruz. Bizler de nisan ayında yeniden seçildiğimiz için, ilk toplantımız mayıs ve haziran ayında oluyor. 2 yıllık hesap döneminde bir şubeyi ancak üç defa denetleyebiliyoruz, bir tur yapabiliyoruz bütün birimleriyle birlikte. Bununla ilgili bir çözüm öneriniz olabilir mi ve hukuki olarak bunun bir düzenlemesi var mıdır? Çünkü biz yetemiyoruz her 3 ayda bir denetlemeye.

DİVAN BAŞKANI- Aslında bu TMMOB'nin bir sorunu, biz de bunun farkındayız. Diğer odalarımızdan da benzer şikâyetler geliyor. Ama gerek yönetmeliklere uygun olarak, gerekse odalarımızın kendi buldukları pratik çözümler diyelim, bunu nasıl tarif etmeli bilmiyorum, birtakım çözümler uygulanıyor. Mesela, bazı odalarımız yedek denetleme kurulu üyelerine de aktif görev yaptırarak, şube denetlemelerinden başlayarak bu periyodu daha dar alanlara çekmeye çalışıyorlar, bu tip uygulamalar yapmaya çalışıyorlar. Zaten bu çalıştayların amacı da bu. Farklı odalardaki farklı sıkıntıları, çeşitlilikleri saptayarak, bunları nasıl aşabiliriz, nasıl bir düzen, nizam altına alabiliriz, daha iyi bir denetlemeyi nasıl sağlayabiliriz; bunun araştırması içindeyiz. Bu konuşmaları olgunlaştırarak götürelim diye düşünüyorum.

Öğleden sonra bunu gerekirse tekrar ele alıp tartışabiliriz.

Buyurun Nurten Hanım.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ (TMMOB Hukuk Müşaviri)-
Herkes merhabalar.

Bugünkü gündem, sizlerin meslek alanı dışında ama meslek odanızda gönüllü olarak üstlendiğiniz, Denetleme Kurulu sıfatıyla yaptığınız denetlemelerle, mali hukukla, vergi hukukuyla ilgili. Bu nedenle yabancı olduğunuz bir alan.

Bu toplantıda benim konum, ticari işletme, vakıflar ve odaların hukuki sorunları. Bana düşen bu konuyu yargı kararları ışığında irdelemeye çalışacağım.

Meslek kuruluşları, başka deyişle kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları dediğimiz kuruluşlar, Anayasa'nın 135. Maddesinde tanımlanmakta ve yalnızca TMMOB'den oluşmayıp birçok meslek kuruluşunu içermektedir. Bu meslek kuruluşlarının yapacağı işler, amaçları aslında çok klişe olarak hepsinin kuruluş yasasına monte edilmiş durumda. Yani amaçlar aynı, Anayasa'daki kural aynı; amaçları dışında faaliyet gösteremezler, şunu yapamazlar, bunu yapamazlar biçiminde çerçevelediğimiz sınırlar içerisinde çalışan meslek kuruluşları. Ama bu meslek kuruluşlarının kuruluş yasalarına baktığımızda, birilerinin çok fazla yetki alanı olduğunu, bazılarının ise çok sıkıştırılmış bir alanda faaliyet gösterdiklerini görmekteyiz. TMMOB Yasası da bunlardan biri. Aslında yoruma açık bir yasa. Faaliyet konusunu istediğiniz kadar genişletebilirsiniz; ama Kanununda açık bir hüküm olmadığı gerekçesiyle de daraltılabilir bir şekilde duruyor ve revize edilmemiş bir yasa.

Burada Birliğin gelirleri ve odaların gelirleri sayılırken, odaların gelirlerinde “iştiraklerden mütevellit kârlar” diye bir kalem var. Bunun dışında, normal olarak bir meslek odasının yapması gereken bilimsel çalışmalar, aidatlar ve sair gelirler diye sıralanan bir dizi kalem var.

Anayasal dayanağı aynı olan TOBB'un kuruluş yasasına baktığımızda, bunların yapacağı işlere ya da gelirlerini oluşturan kalemlere baktığımızda, şirket kurma, iktisadi işletme, ticari işletme, hatta serbest bölge kurma ve işletme dahi var. Bu kadar büyük bir alana yayılmış, kendi üyeleriyle rekabet ettiği serbest bölge kuran bir meslek odasının vergilendirilmemesi mümkün değil. Eğer vergilendirilmiyorsa, o devlet yanlışı yapıyordur. Çünkü siz kocaman işletmelerle doldurmuşsunuz, bir sürü yetki vermişsiniz, ticari işletmeler kurarak kendi üyelerinizle rekabet ediyorsunuz ve vergilendirmiyorsunuz. Yani ortalama zekaya sahip bir insanın kabul edebileceği bir şey değil bu.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İktisadi işletmeler, şirket kurma hakkı olarak TOBB örneğinde olduğu gibi tek tek sayılmamış bir meslek kuruluşu olan Barolar Birliği'ne, barolara baktığımızda, iktisadi işletme ya da şirket kurmak gibi bir yasak söz konusu değil. Tıpkı TMMOB'de olduğu gibi. Ama bu meslek odası, dergisinden tutun da fotokopiye kadar iktisadi işletme olarak işletiyor bütün faaliyetlerini. Çünkü onların bakış açısıyla, zaten bunları denetleyebilecek, organize edebilecek bir duruma sahip değilim demiş ve parasal konuları iktisadi işletme bünyesinde yürütmeyi uygun görmüş. Burada sunacağım kararlarda da göreceğiniz gibi, Danıştay, Barolar Birliği'nin kurmuş olduğu Yardımlaşma Sandığının açmış olduğu lokali, iktisadi işletme olarak kabul etmiş ve bunun kurumlar vergisine tabi olacağını belirtmiş.

Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Şoförler Federasyonu ve Esnaf ve Sanatkarlar Odası'nın yapmış olduğu iki iş kendi kuruluş yasalarında kurumlar vergisi ya da KDV'den muaf tutulmuştur. Burada kuruluş yasalarında vergiden muaf tutulan iki tane örnek var, bunlar vergilendirilmiyorlar; çünkü yasalarında bu somut olarak düzenlenmiş. Ama Kurumlar Vergisi Kanunu'na baktığımızda, biz ne içindeyiz, ne dışındayız. Ne kurumlar vergisine tabi olan kurumlar arasında sayılıyor, ne de muafiyetleri düzenleyen madde içerisinde sayılmışız. Burada ne içinde, ne dışında bir durum ortaya çıkıyor. Ancak, 1994 yılında Danıştay Büyük Genel Kurulu, bu yerel mahkemelerin vermiş olduğu ve Danıştay'ın çeşitli daireleri arasındaki görüş ayrılıkları nedeniyle içtihadı birleştirme kararı vermiş. Burada demiş ki, "İktisadi işletme, faaliyetini devamlı ve tedavül ekonomisi çerçevesinde yürütür. Yani belli bir bedel veya ücret karşılığında sürdürülmesi olarak tanımlanan kazanç elde edilip edilmemesi iktisadi işletmenin varlığı için zorunlu değildir." Yani sizin oradan ticari işletme gibi kâr edip etmemeniz önemli değil. Sizin tedavül ekonomisine sunmuş olduğunuz katkıya bakıyor ve bu nedenle sizi vergilendiriyor ve bunu da dernek ve vakıf olarak düşünüyor. Maliye Bakanlığı bu yorumla ortaya çıkmasına rağmen, Danıştay diyor ki, "Katma Değer Vergisi Kanunu'nda ve Gelirler Vergisi Kanunu'nda siz gelir vergisi mükellefi değilsiniz; ama mevduat hesaplarından elde ettiğiniz faizler, kiraya verdiğiniz gayrimenkuller ve hizmet alırken, bir şirketten, tüzel kişilikten hizmet alırken, vergiye tabi bir kişiden hizmet alırken siz ona muhtasar ödüyorsunuz, stopaj ödüyorsunuz ve KDV'yi karşı taraf ödüyor. Siz bunlar arasında borsalar, meslek teşekkülleri olarak sayılmışsınız. KDV Kanunu'nda da sayılmışsınız. Bu nedenle siz Kurumlar Vergisi Kanunu'na tabisiniz."

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Bunu Elektrik Mühendisleri Odası hakkında verilen Danıştay 3. Daire kararında ve 9. Daire kararında da görüyoruz. Birisi, 1994 yılında verilen, tamamen içtihadı birleştirme kararını koymuş; diğeri de, KDV Kanunu'na kıyasen bir sonuca varmış, "Siz buradan, Kurumlar Vergisi Kanunu'ndan muaf olamazsınız" demiş.

Durum buyken, bu aşamadayken, 1994 yılından beri verilen kararlar ortadayken, odaların yapmış olduğu birtakım işlerin, yani gelir elde ettiği faaliyetlerin iktisadi işletme olmadığı konusunda net bir Şey söyleyemiyoruz. Bunu yargı koymuş, içtihadı birleştirme kararıyla ve Şu anda vermiş olduğu kararlarla. Doktrindeki tartışmalarda da artık meslek odalarının kendi üyeleriyle rekabet ilişkisine girdiği söylenerek, rekabet hukuku açısından da bunlar tartışılıyor. Hatta üyelerin teşebbüs, odaların teşebbüs birliği, TMMOB'nin teşebbüs birliği olarak adlandırıldığı kavramlarla konuşulduğu bir rekabet hukuku ve ticaret hukuku alanında bundan kaçış var mıdır? "Bu bir iktisadi işletme değildir" , "Bu, mesleki faaliyetlerin ve odanın varlığı için şarttır" deriz ama yargı bu savunuya katılmıyor. Bu konuda, Devlet Denetleme Kurulu raporunu okumanızı salık veririm, oradaki tabloyu görürsünüz. Oradaki tabloda hangi meslek kuruluşları otellerle, şirketlerle, üniversitelerle Őıřmiřtir ve bütçeleri nedir, görürsünüz. Hal böyleyken devletin onlardan vergi almaması olanaksız; bunu devleti yönetenler de, vatandaşlar da kabul etmez.

TMMOB gibi, ticari mantıkla bakmayan meslek örgütleri elbette var; ama bunların diğerleri hakkında yapılacak hukuki düzenlemelerden muaf tutulmayacağı da açık. Zaten Devlet Denetleme Kurulu tabloyu koyduğunda, hangi odaların daha amatör çalıştığı, hangilerinin çok fakir olduğu, hangilerinin gelirinin yüzde 80'lere varan oranda üye aidatları dışında, yapılan faaliyetlerle elde edildiği, kimlerin borç içinde yüzdüğü görölüyor. O tabloyu gördükten sonra bir çıkarsama yapmak gerekiyor. TMMOB'nin Mali İşler Yönetmeliği ve Denetleme Kurullarının hakikaten çok ciddi olarak, teknik destek de alarak, Őeffaflařması lazım, çok açık olarak kalemlerini bulundurması lazım. Őeffaf bir yönetim olması gerekiyor. Yani siz Őeffaf bir yönetim olduğunuzda, gelir-giderlerinizi de Őeffaf ve çok meşru olduğu yerde, onu da yasal ereve içerisinde koyduğunuzda her türlü savunuyu yapabilirsiniz. Yani gelen saldırılara gerek siyasi olarak ve gerekse etik olarak karşı durabilirsiniz.

Meslek kuruluşlarını devlet denetliyor, yasal mevzuat değişmedikçe denetimden kaçmak mümkün değil. Devlet Denetleme Kurulu denetledi,

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı belgeler ve bilgiler istedi. Biz, onu yanıtladık. Bu da bir denetimdir. Şikayetler üzerine, bazı odalarımız Bakanlıkça şikayet konusu hakkında müfettiş görevlendirilerek denetlenmiştir. Maliye Bakanlığı tarafından şimdiye kadar çok ciddi bir denetime uğrayan oda olmamıştır; ama idari vesayet makamı olan Bayındırlık Bakanlığı tarafından TMMOB denetlenebilir, mali ve idari denetimi yasal olarak onun inisiyatifinde. Ama bugüne kadar, siyasi olarak buna karşı durulmuştur ki, durulması da gerekir zaten. TMMOB, tüm tarihi boyunca, vesayet makama, onun sahip olduğu demokratik esaslara aykırı olan yetkilerine hep karşı çıkmış, itiraz etmiştir. TMMOB Yasası'nın Ek Madde-3'de belirtilen, ilgili bakanlıklar tarafından kanun hükmünde kararname çıkarılmadığı için, şu anda meslek odaları üzerinde vesayet makamı yoktur. Onlar yalnızca TMMOB'nin denetimine tabi durumda kalmışlardır, onlar bakanlıkların denetiminde değildir.

Bu nedenle -belki yanlış anlaşılabilir; lütfen, Vehbi Bey beni yanıt veriyor gibi algılamasın- yurtdışı gezileri için, TMMOB ve odaların bakanlığa bilgi vermesi bugüne kadar olmamıştır, bundan sonra da olacağını sanmıyorum. Çünkü tüm meslek odalarının, 1980 darbesiyle getirilen yurtdışı gezilerinin ya da ilişkilerin denetim altına alınması amacıyla konulmuş demokratik esaslara aykırı bir kuralı şimdiye kadar devlet işletmemiş, kimse de haber vermemiştir. Yalnızca TMMOB değil; Barolar Birliği de vermemiştir, Tabipler Birliği de vermemiştir. Daha sonra bu denetim işi, yurtdışına gitme işi bazı yasalarda yumuşatılmıştır, haber vermekle sınırlandırılmıştır, kimilerinde kaldırılmıştır. Mesela, TOBB'a öyle bir yetki verilmiştir ki, vergi daireleri, TOBB'a üyelerinin beyannamelerini vermekle yükümlü kılınmıştır kendi kuruluş yasasında. Yani sizin toplumsal arenada bulunduğunuz duruşa göre size yetki veriliyor, görev veriliyor, daraltılıyor, genişletiliyor. Zaten referandum sürecinde TOBB tavrını açıklamayınca, 8 şirketine birden Maliye Bakanlığınca denetmen gönderildi. Yani bu böyle. Hükümet olanlar kendi mesafelerini siyasi gündeme göre koyabiliyorlar, ellerindeki yetkiyi ona göre devreye sokabiliyorlar.

Sonuç olarak, Danıştay, odaların dergi basma işini iktisadi işletme saymamıştır. Bunu parasız olarak yürütüyor, parasız olarak dağıtıyor. O nedenle bu bir iktisadi işletme değildir, üyelere hizmettir tespiti yapılmıştır.

Makina Mühendisleri Odası ve Elektrik Mühendisleri Odası'nın topraklama işinde ise, Danıştay, "Bu bir iktisadi faaliyettir, bundan gelir elde edilmektedir, bu gelir nedeniyle de vergilendirilecektir" demiştir. Hukuken

değerlendirmek gerekirse, yasa, ne yasaklamıştır, yani ne “Kurumlar vergisine tabisiniz” demiştir ne de “Muafsınız” demiştir. Yargı, buradan kıyasen bir yorum yapıyor. Maliye Bakanlığı da meslek odalarını dernek ve vakfa benzeterek vergilendiriyor. Maliye Bakanlığı öyle bir ileri gitmiştir ki, siyasi partileri de dernekler olarak algılamış ve onların da yapmış olduğu işlemleri, lokalleri, vesaireyi iktisadi işletme saymıştır.

Burada hukuki bir düzenlemeye ihtiyaç var. Devlet Denetleme Kurulu da bu açıklığı makamına sunmuştur, “Burada bir açıklık var; bu, kanunilik ilkesine aykırıdır. Bu nedenle Danıştay’ın kıyasen uygulaması, Maliye Bakanlığının idare hukuku kurallarına aykırı olarak yapmış olduğu resen tahakkuk işlemleri de doğru değildir” demiştir. Alınan verginin haklılığı ya da haksızlığı değil de, hukuki boşluğa işaret etmiştir burada.

Tabii ki, meslek kuruluşları anayasal bir kuruluş ve özel kanunla kurulan kuruluşlar oldukları için, bunları dernek ya da sendikaya benzeterek, kıyasen böyle bir değerlendirme yapmak olanaklı değil hukuken. Çünkü genel idare sistemi içerisinde, meslek kuruluşları sendikalardan da ayırılır, derneklerden de ayırılır, vakıflardan da ayırılır. Yani bu hukuki boşluk doldurulmadığı sürece bu tartışma devam edecek. Ama yargı, bu konuda artık fikrini değiştirmeyecek gibi durmaktadır. Odaların da kendilerini ona göre organize etmeleri gerektiği inancındayım.

Teşekkür ediyorum.

DİVAN BAŞKANI- İktisadi işletmelere göre organize etmeli.

Av. NURTEN AğLAR YAKIŞ- Ticari işletmelere göre derken, ya bu gelirden vazgeçecek ya da bu organizasyonu yapacak gibi gözüküyor. Yani benim çıkardığım sonuç bu.

DİVAN BAŞKANI- Sunumu için teşekkür ediyoruz Nurten Hanıma.

Buyurun.

HÜR FIRTINA (Gemi Mühendisleri Odası)- Bir önceki konuşmada, iktisadi işletmenin kurulamayacağı konusunda bir yorum yapıldı. Sanıyorum, siz de aynı görüşe katılıyorsunuz. O zaman, iktisadi bir faaliyet olan ve vergilendirmeye tabi olması düşünölen faaliyetleri odalar nasıl gerçekleştirebilirler? Birinci sorum bu.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İkinci sorum şu: İktisadi işletme kurulamamakla beraber, vakıf kurabilir mi odalar? Örnek olarak da kendi Odamızı vereyim. Gemi Mühendisleri Odası'nın, Türk Loydu adı altında kurduğu bir vakıf var. Başka odalarımızda var mı, bilmiyorum. Buradaki yasal pozisyon nedir?

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- Sanırım yanlış anlaşıldım ya da derdimi anlatamadım. “İktisadi işletme kuramaz” diye bir şey söylemedim. Çünkü zaten TMMOB Yasası'nın 32. Maddesi, odanın gelirleri arasında sayılan bir kalemde der ki, “İştiraklerden mütevellit kârlar.” İştirak, bir ticari ortaklıktır. Ticari ortaklık da ya ticari işletmedir ya da iktisadi işletmedir. Yani iktisadi işletme kavramı öyle bir kavram ki, ayrı bir hukuki tüzelkişiliği yok, tüzelkişiliği olmasına gerek yok; ticari işletmeleri de içine alan daha geniş bir kavram. Kâr elde etmeniz de gerekmiyor burada. Yani öyle bir kavram ki, her şey bunun içine sokulabilir. Ayrı bir tüzelkişilik olarak da kurmanıza gerek yok, odanın içinde kurulabilecek bir şey. Zaten şu anda odaların, “Biz, iktisadi işletme kurduk” diyerek vergilendirilmeleri söz konusu değil ki. Maliye Bakanlığı zaten, “Siz, iktisadi işletmesiniz; çünkü şu bedel karşılığında hizmet alıyorsunuz, şu işi yapıyorsunuz. Bu nedenle de iktisadi işletmesiniz” diyor. Kuruluş Yasasında da “Meslek kuruluşları ticari işletme kuramaz” diye bir şey yok. Bu, odanın kendi tercihi durumunda. Çünkü vergilendiriyor, yani kaçacak yeriniz kalmayacak. Yargı bu kararı verdikten sonra, eğer bir işi ticari işletmenin faaliyetleri arasında saymışsa, bunun vergisinden kaçamıyorsunuz. Ya bunun cezalarını, faizlerini üstleneceksiniz ya da bu organizasyonu yapacaksınız ya da bu işten vazgeçeceksiniz; yani bedel karşılığı bir hizmet üretip topluma sunuyorsanız, bundan vazgeçeceksiniz. O zaman, iktisadi işletme olmazsınız. Ya bundan vazgeçeceksiniz ya da iktisadi işletme konusunda bir organizasyona gidilecek. Mali bir risk de var, bu mali riski karşılayıp karşılamama sorunu; yani odaların kendi karar mekanizmalarında karar verebilecekleri bir şey. Vakıf da kurabilirler, vakıf kurmaya da engel bir şey yoktur.

Sizin Türk Loydu Vakfınız var ki, ticari işletmeleri de var. Çok da gelir elde eden bir vakıf. Mimarlar Odası'nın da bir vakfı var ve birtakım hizmetleri vakıf aracılığıyla yapıyor. Vakıf da iktisadi işletme kurar, vakıf da vergiye tabidir.

DİVAN BAŞKANI- Bildiğim kadarıyla Maden ve Orman Mühendisleri Odası'nın da kendi adlarına kurdukları iktisadi işletmeler var.

HÜR FIRTINA- Vehbi Bey'in konuşmasında öyle bir not almışım;
"Ticari amaç güden iktisadi işletme oluşturamaz."

DİVAN BAŞKANI- Vehbi Bey'in konuşmasında vardı o, evet.

Av. NURTEN AğLAR YAKIŞ- - Ticari işletmeyle iktisadi işletmeyi de ayırmak gerekiyor. Bunlar teknik kavramlar olduğu için, aslında biraz da mali müşavirlerin hakim olduğu bir alanda konuşuyoruz. Ticaret Kanunu'nda, ticari işletme daha dar, iktisadi işletme daha geniş bir kavram olarak ele alınmış.

DİVAN BAŞKANI- Başka soru var mı?

Buyurun.

METİN ÇETİN (JFMO)- Etik değil aslında. İktisadi işletme, bir asansör, bir LPG. Üyeye karşı rekabet ediyor oda. Odanın amacı bu olmamalı. Yani bir asansörde, bir LPG'de denetimi oda yapmamalı, düzenleyici olmalı. Yani ondan dolayı mı iktisadi?

Av. NURTEN AğLAR YAKIŞ- Hukuken şudur diyemiyoruz tabii. Açıklıkları söyledim. Kurumlar Vergisi Kanunu'nda iktisadi işletme tanımı da yok zaten. Faaliyetin devamlı mı, ona bakıyor. Tedavül ekonomisi çerçevesinde, bir bedel veya ücret karşılığında sürdürüyor musun, sürdürmüyor musun, ona bakıyor; yani "Bir bedel alınıyorsa bir hizmetten ve bu da devamlılık arz ediyorsa, vergiden kaçamazsınız" diyor. Yani yargı ve doktrindeki birçok insan bu yönde fikir beyan ediyor, yargı bu yönde karar vermiş; ama vergi hukukunda çok açıklıkla düzenlenmesi gerekir. Böyle kıyasen yapılması da doğru değil, yargının böyle bir kıyas yoluyla karar vermesi de doğru değil; ama verilmiş bir kararı da değiştirebilecek durumda değiliz.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkür ederiz.

Buyurun Müjdat Bey.

MÜJDAT KILIÇ- Odaların yaptığı mesleki denetim hizmetleri var; bunlar da süreklilik arz eden işler ve bunlardan da bir bedel elde ediliyor. Bunların da aynı şekilde, iktisadi işletme kavramı içerisinde mi düşünülmesi gerekir?

Av. NURTEN AğLAR YAKIŞ- Makina Mühendisleri Odası hakkında verilmiş olan kararda -biraz da amacı aşan bir şey- mesleki denetim de onların içinde sayılmış. "Şu, şu şeyler de iktisadi işletme kavramı içinde

değerlendirilebilir” demiş. Ama onun yanlış olduğunu düşünüyorum. Kıyas yoluyla yaptıkları yorumların nereye kadar gideceği de ucu açık bir tartışma, nereye kadar gideceği de belli değil. Ne zaman bu hukuki bir çerçeveye oturtulursa, biz de aslında o zaman tabloyu net olarak göreceğiz. Rekabet Kurulu’na yapılan şikayet sonucu yapılan soruşturma ve daha sonraki dava süreçlerinde, bu mesleki denetim olayı da gündemdedi. Bunun rekabet hukuku ilkelerine aykırı olduğunu da ileri sürmüşlerdi. Yani aslında bu, çok sıkça söylenen ve biraz da “Artık yeter” denilen bir şey; ama hakikaten üzerinde de durulması gereken, toplumun tüm kesimlerine yayılması istenen, bu neoliberal söylem ve kurumlar, bizim klasik sosyal hukuk devleti, Keynesçi yaklaşımı, hepsini altüst etmiştir.

Eski klasik sosyal hukuk devletinin yapmış olduğu kamu yararı, toplum yararına sunulan hizmetler gittikçe neoliberal ekonominin kurmuş olduğu ve dışarıdan ithal edilen bizdeki örgütler -Enerji Piyasası Kurulu, Rekabet Kurulu vb.-bunlar hep alanları parçalara bölerek, bir yorum getirerek, “Bu, rekabete aykırıdır, bu değildir, bu şöyledir, bu böyledir” denilerek, hem kavramlar bulanıklaşıyor, hem de bizim faaliyet alanlarına hep bir müdahale olarak sapmalara neden oluyor. Yani çok uzun erimli bir tartışmanın konusu bu. Ticari işletmeler de öyle, iktisadi işletmeler de. Bu, derya deniz bir konu. Bugün burada bunu bir sonuca vardırma ve sizi ikna etmem de çok mümkün değil kanımca.

Av. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ- İl-ilçe koordinasyon kurulları hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. Hakikaten, burası açık bir alan. Bildiğimiz gibi, koordinasyon kurullarının bir tüzelkişiliği yok. O ildeki ya da ilçedeki şubelerin bir araya gelerek eylemlilik yapmaları, TMMOB ilke ve kararlarına aykırı hareket etmelerini önlemek ve eylemsel pratikliği geliştirmek anlamında kurulmuş kurullar bunlar. Bunların yöneticileri, o ildeki şube ya da temsilciliklerinden oluşuyor ve sekreteryayı da kendi aralarında seçiyorlar. Yani bunların tüzelkişiliği olmadığı için, bütçelerinin olması da düşünülemez. Bunların harcamaları da zaten şubelerden aktarılan paralar. Yani, herhangi bir faaliyet ya da üye aidatlarıyla geçinen, gelirleri olan bir organizma değil, bir örgüt değil. Bu anlamda, il koordinasyon kurullarının ayrı bir bütçe oluşturması da bence hukuken olanaklı değil. Bunun şubeler içerisinde denetlenebilecek, şube gideri olarak görülebilecek kalemler olarak değerlendirilmesi daha pratik geliyor bana.

DİVAN BAŞKANI- Nurten Hanım'a teşekkür ediyoruz sunumu için.

Vakti son derece verimli kullandık. Bir yemek aramız var Şimdi. Saat 14.00'te, Serbest Krsyle salona söz vererek devam edeceğiz.

DİVAN BAŞKANI- Sayın denetleme kurulu yeleri; toplantımızın ikinci oturumu olan serbest krs oturumunu açıyoruz. Bu oturumda, usul olarak sizlere, salona söz vereceğiz. Özetle, kendi odalarınızda yaŐanılanları, kendi denetlemelerinizle ilgili tecrübelerinizi bizlere aktarmanızı arzu ediyoruz. TMMOB'nin her ortamında olduğu gibi, krs her zaman özgürdür. Konu baŐlıęı altında bunları almaya çalışacağız.

Bu oturumda söz almak isteyen arkadaşlarımız var mı?

Buyurun Engin Bey.

ENGİN TİMURCAN- Denetlemeleri Mimarlar Odası'nda nasıl yaptığınızı anlatan bir Őablon denetleme raporunuzu sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir de Mimarlar Odası'ndaki Őeimle gelen Denetleme Kurulu yelerimizin, bu toplantının daha kk ölçekte olanını nasıl yaptığınızı hızlı bir Şekilde geçeceğim.

Mimarlar Odası'nda her iki yılda bir Őeimle gelen kendi Őubelerindeki Şube denetleme kurulu yeleri ve Merkez Denetleme Kurulu yelerinin eğitimi için hazırlanmış bir sunumdur. Bunu çok çabuk geçmek durumundayım zamandan dolayı.

Mimarlar Odası'nın kuruluŐuyla başlıyoruz, Odanın rgt yapısını anlatıyoruz, Mimarlar Odası'nı ve toplumsal sorumlulukları üyelerimize anlatıyoruz, Odamızın organlarını tanıtıyoruz, Odamızın Şube ve temsilciliklerini anlatıyoruz, sonra denetleme ilkelerine geçiyoruz, mali denetleme ve idari denetlemeleri anlatıyoruz, Mali İŞler Yönetmeliği doğrultusundaki harcama yetkisi ile yetki ve sorumlulukları kendilerine anlatıyoruz, bütçe hazırlama esaslarını anlatıyoruz. En önemli konumuz bütçedir. Bütün harcamalarımız bütçe esasları doğrultusunda yapılacağı için, denetlemede en önemli belgemiz bütçe. Btelerini bu esaslar doğrultusunda hazırlayıp hazırlamadıklarının, eylemli bütçe olup olmadığının ve eylemlerine göre bütçeyi doğru harcıyıp harcamadıklarının denetimlerini yapıyoruz. Mali İŞler Yönetmeliği dışında, genelgelerle bunu desteklediğimiz bazı konularda da denetlemeler yapıyoruz. "Personel giderleri genel giderlerin

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

yüzde 40'ını aşamaz, temsilcilik giderleri genel giderlerin yüzde 80'ini aşamaz” gibi denetleme ilkelerimiz var. Yol avansları, yönetim kurulu harcamaları ve mali sirkülerlere göre bilgilendiriyoruz arkadaşlarımızı. Sonra idari denetlemelerdeki kontrollerimiz var.

En önemli kısım denetleme kılavuzumuz. Bu, denetlemeye giden denetçi arkadaşımızın elinde bir check-list gibidir. Yandaki boş gördüğü kutucuğa, bunların olup olmadığını işaretleyecektir. Bunu çok hızlı bir şekilde geçiyorum; çünkü biraz sonra, bunun rapora nasıl dönüştüğünü anlatacağım sizlere. Bu, her denetçi arkadaşımızın elindeki bir kılavuzdur.

Bu, biraz önceki check-list'in rapora dönüşmesi. Rapor dediğimiz resmi evrak budur. Bundan sonraki bölümler ise, bu raporun döküm cetveli dediğimiz cetvel, bu raporu hazırlamamızda bize yardımcı olan bilgileri içerir; yani raporun tamamlayıcı bir parçası olarak. Önce birimi tanıtan bilgilere yer veriyoruz; tescilli üyesi sayısı, aidat borcu olanlar, kamuda çalışanlar, birim çalışanları, örgüt dosyaları. Buradaki sorulara yönelik “Evet-hayır” şeklinde sütunlar bulunmaktadır burada. O yüzden, bunu doldurmak son derece kolay. Personel bilgileri yazan kısım, kasayı kimin tuttuğu, mizanların üst birimlere zamanında gönderilip gönderilmediği, gönderilmiyorsa gerekçeleri, birimlerin üst birime aktardığı ödemelerin listesi, karar defterleriyle ilgili sorgulamalar, onay tarihleri, toplantı periyotlarının uygun olup olmadığı, uygun değilse gerekçeleri, imzaların tamam olup olmadığı, toplantıya katılmayanların belirtilmiş olması; mesleki denetim uygulamalarıyla ilgili bir kısımda, TUS denetimi, proje sayısı, çizim standartlarına uyulup uyulmadığı, TUS sınırlamalarına uyulup uyulmadığı, defterin düzenli tutulması, mesleki denetim borcu olanlar, borçlu olanların listesi, bölge katsayıları gibi bilgiler yer almakta. Yönetmelikte tarif edilmiş her türlü rakamların yasal sınırlar içerisinde olup olmadığı denetleniyor burada. Fatura denetimi yapılması zorunludur. Fatura denetimi yapılıp yapılmadığı, proje ve TUS belgeleri...

Mimarlar Odası'nın hazırlanmış olduğu bir Mimarlar Odası programı vardır; bütün mesleki denetim kayıtları orada tutulur. Bu programdan alınan dökümler soru-cevap şeklinde bu bölüme işlenir. Tahsilat makbuzlarının hepsini zimmetli olarak şubelerimize göndermekteyiz. O gönderdiğimiz numaralarla takip edip etmediği, sahte makbuz kullanılıp kullanılmadığı gibi denetimler yapılır ve doğru kullanılıp kullanılmadığını denetliyoruz. Bankaların adı, mevduatları, son bakiyeleri, alınan çek varsa çeklerin listesi, verdiğimiz çek varsa onlar, post hesapları, kasa defteri, kasa defterinin Genel Merkez

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

tarafından onayı, demirbaş defteri denetlenmektedir. Demirbaş Yönergemiz vardır Mali İşler Yönetmeliğinin ekinde. Demirbaş alımlarının buna uygun olup olmadığı denetlenmektedir. Özellikle duran varlıklar, 2-255 hesabın toplamı ve 510 ediyor mu, buna çok dikkat ederiz. Bir alt birim, demirbaş alımı için üst biriminden onay almak durumundadır. Bu limit 500 liradır. Her türlü demirbaş alımlarında bu onay yazısının olup olmadığını kontrol ediyoruz. Muhasebe işlemlerinde, harcama belgeleri kişiler adına düzenlenmiş mi, mahsuplarda yetkililerin imzası var mı, bunlar kontrol ediliyor. Vergi tahakkukları, SSK bildireleri ve KDV beyannameleri, muhtasarlar, bunların zamanında ödenip ödenmediği kontrol ediliyor ve gecikme cezası varsa, sorumlularına rücu ettirilmesi sağlanıyor.

Bina işletmeleriyle ilgili faturalar, kira almak ve kira ödemek gibi şeyler kontrol ediliyor. En sonunda da eklerimiz var; bunlar zorunlu ekler, yani burada yazılan tüm maddelerdeki eklerin tamamı raporda olmak zorunda.

Bu, denetleme kurulu döküm cetveli. Nizamları ikiye ayırdık; 110 nolu firma sadece şube, 210 nolu firma da şube ve şubeye bağlı birimler. Böylece, 110'da da sadece şubenin fotoğrafını çekmek de mümkün olabiliyor. Bordrolar, özellikle sosyal yardımların bordroya dahil edilmiş olmasına dikkat ediyoruz. Banka hesap ekstreleri, son bakiyeler, Merkez paylarının ödendiğini gösterir Merkez cari hesabı, iptal edilen makbuz ve kullanılan makbuzların listesini alıyoruz. Kiralar, post ekstreleri, muhtasar ve KDV tahakkuk fişleri, SSK bildirelerinin dekontları, etkinlik listesi, mesleki denetim raporu; düzenlenen teknik gezi ve düzenlenen bir etkinlik varsa, onun ayrıca muavin defterlerini alıyoruz. Kullanılan ek-senet varsa, fotokopilerini de rapora ekliyoruz. Bütün bunlar oluştuktan sonra da kendi görüşümüzü oluşturup, en yukarıdaki sonuç ve öneriler kısmına yazıyoruz.

METİN TELATAR (EMO Denetleme Kurulu Başkanı)- Değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bazı arkadaşlar hatırlayacaklar; bir önceki Denetleme Kurulları Toplantısında da karşı karşıya bir sohbet fırsatı bulmuştuk. O toplantıdaki çalışmanın ana konusu, TMMOB ve bağlı odalarının denetleme birimlerinin mümkün olabildiğince ortaklaşa denetleme yapabilmelerini sağlamaktı. Bu anlamda, bugünkü gibi, bağlı odalar nasıl denetleme yapıyorlar, nasıl bir yol takip ediyorlar, bunları bizimle paylaşmışlardı. Mimarlar Odası gibi, ben de kendi formatımızı burada sunabilirim. Benim takip ettiğim kadarıyla, bütün

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

odalara zaten bizim kullandığımız form TMMOB tarafından dağıtılmıştı, görüşler alınmıştı; ancak, o çalışmanın ne aşamada olduğunu bilmiyorum. Arkadaşlar bilgi verirse seviniriz.

Elektrik Mühendisleri Odası 7 asil üyeye denetlemelerini sürdürür. Bu, elbette sıkıntı yaratıyor. Zira Yönetmeliğin öngördüğü şekilde, yılda en az 3 denetlemeyi yapmakta zorlanıyoruz. Bir şube bir günümüzü alıyor. Bir gün derken, ulaşımı da katacaksınız içine. Giderek özete çevirdiğimiz, giderek mali denetime yönlendirdiğimiz bir formatla bu çalışmayı yürütüyoruz. Geçmişte biz de idari denetim yaptık. Hatta I. Denetleme Kurulu Toplantısında, bazı odalarımızdan arkadaşlar idari denetleme yaptığımız için bizi eleştirdiler. Aslında haklılardı. Ama biz, gerek duyduğumuz için onu yapıyorduk. O da şuydu: Şubelerimiz oldukça farklı yol ve yöntemle çalışıyorlar. Yani bir koordinasyon yoktu, bir birlik yoktu. Dolayısıyla biz, gelen-giden evraka varana kadar, bir esasa oturtana kadar bu çalışmalarını yaptık, idari denetlemeleri yaptık, raporladık da. Daha sonra Oda Yönetim Kurulu belli yönetmelikleri, yönergeleri hazırlayıp çıkarana kadar, Odanın bütün birimleriyle bir koordinasyon içerisinde çalışması sağlandı. Biz, iki dönemdir idari denetlemeyi bıraktık. Bıraktık derken, şunu net söyleyeyim: Karar defterine bakmıyor muyuz; bakıyoruz. Niçin bakıyoruz? Eğer yapılan harcamalarla ilgili bir karar alınması gerekiyorsa, bu kararın alınıp alınmadığına bakıyoruz. Eğer bir demirbaş alınacaksa, bununla ilgili kararın alınıp alınmadığına bakıyoruz. Biliyorsunuz, bu, idari denetleme değildir. Onun için, böylesine bir pratiklikle yola çıkarak bu çalışmayı yürütüyoruz. Neticede de, hiçbir birimimizin kendi iç işleyişini, yönetim anlayışını denetlemeden, sadece mali konularda bir raporu oluşturup, Yönetim Kuruluna sunuyoruz.

Denetlemelere, bir önceki denetlemenin raporunun incelenmesiyle, yani oradaki söylenenlerin düzeltilip düzeltilmediği ya da o hataların giderilip giderilmediğine bakılarak başlıyoruz. Böylece, bir iç otokontrolümüz oluyor. Sevinerek, çok net söylüyorum: Bu çalışmalarımızın semeresini de gördük. İnanın, her gittiğimiz şubede, yıllar önce gördüğümüz aksaklıkların bir tanesi kalmadı. Bu, yaptığımız işin doğru olduğunu söylüyor bize.

Arkadaşlar; tabii ki, olmazsa olmaz, mali müşavir arkadaşlarımızın da anlattığı gibi ya da Mimarlar Odası'ndan arkadaşımızın demin yaptığı sunumda da gösterildiği gibi, birçok konu bu formda var. Söylediğim gibi, bu formun üç aşağı beş yukarı aynısı bütün odalara dağıtıldı. Onu takip

ettiğinizi dőřünüyorum. Kasaydı, kasa defteriydi, ek kayıtlarıydı, mizanlardı, muhtasarlar, KDV'ler, SSK giderleri gibi bütön resmi mali denetime esas kayıtlar incelenerek, "Evet-hayır" şeklinde de cevaplandırılabilir. Eğer bulduğunuz bir olumsuzluk varsa, onlar burada gereği kadar açılıyor ve ekler gereği kadar konuluyor. Bunlarda da amaç, raporları okunamaz, incelenemez şekilde sunmamak. Yani yazdığımız raporları da birilerinin inceleyip okumasını dőřünüyorsanız, çok da fazla abartmadan, eklere ya da bürokrasiye boğmadan yazmamız gerekir ki, yönetim kurulu üyeleri pratik şekilde bunu inceleyebilsin ve sonuç alsın; çünkü amaç, sonuç almak.

Demirbaşlar, personel yapısı ve genel birtakım konularda, örneğin aidatla ilgili, bütçe gerçekleşme oranlarıyla ilgili ya da doğurgan borç olup olmadığıyla ilgili konularda genel muhasebe düzenine uyulup uyulmadığı da rapora ekleniyor. Anlayış, başından beri üzüm yemek olduğuna göre, bu çalışmanın sonucunda, aynı gün yazıp, orada imza altına alıyoruz bu raporu; ama sonunda da, hazır bulunan o şubenin yönetim kurulu üyeleriyle ya da Odanın Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte bir kısa toplantı düzenliyoruz. O toplantıdaki amaç da şudur: Gün boyu gizli saklı birtakım çalışmalar yapmıyoruz, onlarla birlikte yapıyoruz, karşılıklı soru-cevaplarla bunları rapor ediyoruz; ama akşam yapılan ortak toplantıda, neyin ne olduğu, ne yapılması gerektiği şekilde de karşılıklı bir mutabakatla ayrılıyor. Ta ki bir dahaki toplantıya kadar bütön bunlar göz önüne alınır. Bunu ne zaman anladık? Bir sonraki denetlemeye gittiğimizde, o şubenin çalışmalarının şekli şemaii, aldığı kararlar, geldiği nokta, bu tür bir çalışmanın çok faydalı olduğunu gösteriyor bize. Neticede de, bu olayın aslında olabildiğince bütön odalarla birlikte ortaklaşması gerektiğini dőřünüyorum.

İzmir şubemizin Mali Müşaviri burada bir sunum yaptı. Ben, yıllardır bu işle uğraşıyorum. Kendisini ilk defa burada gördüm, sevindim. Kendisine teşekkür ederiz. Ancak, bizim bu çalışmamızdan, bu rapor formatından bahsetmedi. Bilgisi yok da mı bahsetmedi, yoksa görmedi mi, onu da merak ediyorum. Biz, her gittiğimiz yerde, gerektiğinde mali müşavir arkadaşlarımızla da gördüğümüz aksaklıkları tartışıyoruz ve aksaklıkları hemen oracıkta gidermeye çalışıyoruz. Elbette, unutulana, gözden kaşan şeyler olabilir; ama bunu zamana bırakarak da ötelemenin bir anlamı yok. Çünkü biz, açık, şeffaf bir yönetim anlayışını benimsedik. Bunun için de herkes bunu anlayışla karşılıyor, herhangi bir problemle de karşılaşmıyoruz.

Hepinize teşekkür ederim. Sağ olun.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

DİVAN BAŞKANI- Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

GIYASI GÜNGÖR (Elektrik Mühendisleri Odası)- Bizim yapmış olduğumuz denetlemelerde, faturaların dışında, hizmet karşılığı gelir ve giderler var; bu harcamalar için düzenlenmiş bir stopajlı makbuzumuz yok. Gelir-gider ve tediye makbuzları mevcut. Çeşitli şubelere gittiğimiz zaman, örneğin, bir topraklama tesisinden hizmet karşılığı gelir elde ediyorsak, stopajlı bir makbuz kesiliyor. Bunu ya tediye makbuzuna kesiyorlar ya da gider makbuzuyla yapıyorlar. Dolayısıyla, bu işte profesyonel olmadığımız için, TMMOB Denetleme Kuruluyla mali müşavir arkadaşlarımız buna yeniden bir makbuz, stopajlı makbuz şeklinde bir şey oluşturabilir mi?

İkinci sorum yine Nurettin Akbaş Bey'e. Metin arkadaşım, İzmir Şubeye gittiğimizde, Makina Mühendisleri Odası'ndaki arkadaşımızın sorusunun devamı olarak, denetimin 3-4 kişiyle 2 gün süreceğini söylemişti. Bu süreyi kısaltmak için, Metin arkadaşımın açıkladığı bir format geliştirmiştik Elektrik Mühendisleri Odası olarak. Bu raporu acaba inceledi mi? Biz, bu denetlemeyi 3-4 kişiyle bir günde yapıyoruz. Bu konudaki görüşünü de sormak istiyorum.

DİVAN BAŞKANI- Mali müşavir arkadaşlarımız sorularımızı not alacak, çay-kahve molasından önce onlara söz vereceğiz. Orada cevaplarlar bunu.

Salondan söz talebi var mı?

Buyurun Hamdi Bey.

HAMDİ ARPA- Değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim asıl değinmek istediğim konu İKK harcamaları, fakat öncelikle Vehbi Bey'den öğrenmek istediğim birkaç şey var. Onu not olarak iletmek istiyorum. Vehbi Bey, yaptığı konuşma sırasında, günlük harcırahların 39 TL'yi geçmesi durumunda vergiye tabi olacağını söylemişti. Konaklamayla ilgili bir açıklama gelmedi. Şu anda kamuda, günlük yevmiyenin 1,5 katı kadar olan konaklamalar karşılanabiliyor. Bizim de odalarda benzer bir uygulamayı mı yapmamız lazım? 1,5 katını aşan bir konaklama olursa, bu da yine vergiyle ilgili bir sorun çıkarabilir mi?

Bir diğer konu da, benzin faturasıyla ilgili bir uyarısı vardı. Bildiğim

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

kadarıyla, bu fişler kesilirken, plakanın yanında isim de yazdırılabilir. Böyle bir belge, harcama belgesi olarak geçerlilik kazanır mı?

Asıl konuma gelecek olursam, İKK gelir ve giderlerinin muhasebeleşmesini çok uzun suredir sorun olarak görüyoruz. Bunu çeşitli platformlarda sorun olarak dile getirdik. En son TMMOB Genel Kurulu'nda bununla ilgili önerge de vardı, fakat orada kabul görmedi. Sanıyorum, iyi anlatamadık. İllerde İKK sekreterliğini üstlenen odalarımızın, gerek diğer odalardan para tahsilatında, gerekse harcamalarda bir düzen yok. Eskiden -kendi Odamız için söylüyorum- basit bir defterde gelir ve giderler toplanıyor, bir şekilde elden paralar alınıyor ve bunlar kendi aralarında yaptığı toplantılarda eşitlenerek, hesap kapatılıyordu. Fakat bunun, en azından arkadaşlarımız için bir sorun olduğunu, ileride bazı mali ve cezai ykmllkler getireceğini düşünerek, şöyle bir uygulama yapıyoruz: Arkadaşlarımıza, böyle bir sekreteryaya görevi aldıklarında, gelirleri oda hesaplarına İKK geliri notu dşerek almalarını, harcama yaparlarken de yine faturalara İKK gideri olarak not düşülmesini, bunları da oda muhasebesine girip, burada muhasebeleşmesini istiyoruz. Ayrı bir defterle de gelir ve giderleri tutmalarını, buradan takip etmelerini istiyoruz. Dönem sonunda da her ikisi sıfırlanarak, hesap kapatılıyor.

Her odanın inisiyatif almasındansa ve hesaplarının İKK gelirleri veya giderleri nedeniyle şişmesini önlemek için, şöyle bir önerimiz olmuştu: TMMOB, tahsilat makbuzları bastırsın, İKK'lara göndersin, İKK'lar gelirlerini bu tahsilat makbuzlarıyla yapsın. Giderler de zaten TMMOB İKK adına belgelendirileceği için, her iki gelir ve gider ay sonunda TMMOB'ye gönderilerek muhasebeleştirilir. Böylece, bu işler açık ve şeffaf bir şekilde olur diye düşünmüştük. Örneğin, kasa veya banka durumu ortaya çıkacaktır. TMMOB'nin Merkezden açacağı bir kılavuz hesap altında, btn İKK'lar da alt hesaplar açarak, TMMOB, btn banka hareketlerini de takip edebilir. Böylece, hiçbir sorun olmadan, İKK'larla ilgili gelir ve giderler muhasebeleşmiş olur diye düşünmüştük. Diğer şubelerin bu konudaki önerimize ilişkin değerlendirmesini veya sorun olarak gördüğümüz bu konunun çözümü konusundaki önerilerini dinlemekten memnun olacağız.

Teşekkür ederim.

DİVAN BAŞKANI- Biz de teşekkür ediyoruz.

Buyurun beyefendi.

AHMET TURAN AYDEMİR (EMO Denetleme Kurulu Üyesi)-
Hepinize iyi günler diliyorum. Saygılar sunuyorum.

Benim sizlerle paylaşmak istediğim ve arz etmek istediğim şeyler odaların denetlemeleriyle ilgili değil, maliyeyle ve siyasal iktidarla olan problemimizi nasıl yeneceğimiz. Aslında bu konuda bir görüş oluşturulmadığını anlıyorum ve hissediyorum. Aldığım notlara göre, bir-iki tane endişem var; bunları sizlerle paylaşmak istiyorum. Tabii, başta Vehbi Bey, Nurettin Bey ve Nurten Hanım olmak üzere, bunların çözümlerini ve sonuçlarını kendi ağızlarından dinledik; ama çözümlerinin hangi noktada olduğunu anlayamadım. Onun burada tekrar bir görüşülmesinde yarar olacağı düşüncesindeyim.

“Yerel ve üst mahkemelerin, vergiler konusunda, TMMOB ve odalar için olumsuz sayılacak bir karar ve içtihat olasılığına karşı ne önlemler alındı?” diye bir soru geliyor aklıma. Böyle bir önlem alındı mı, bunu öğrenmek istiyorum. Karar alınmadıysa, böyle bir kararın alınması, gelecekte karşı karşıya kalabileceğimiz ağır mali yaptırımları önlemek için, merkezi karar mekanizması işletilerek, kesin uygulama bütünlüğü sağlamamız gerekmiyor mu? Bunu da öğrenmek istiyorum. Tabii, burada hepimiz bu konuda bir fikir söyleyebiliriz, bu fikirlerin sonucunda da bir uygulama bütünlüğü sağlanabilir belki. Çünkü gördüğüm kadarıyla, bunlar yalnız Elektrik Mühendisleri Odası’nı, yalnız Makine Mühendisleri Odası’nı değil; Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği’ne bağlı 23 odayı ilgilendiriyor, hatta tüm toplumu ilgilendiriyor. Çünkü eğer bizim etkinliğimizi ve 6235 sayılı Yasa’dan gelen yetki ve haklarımızı kullanamaz duruma getirirlerse -ki, mali imkanlarımızı bizim elimizden almaya çalışıyorlar- o zaman, bizim burada konuşmamızın ve etkinliklerimizin bir anlamı olmayacağını da takdir edersiniz.

Diğer taraftan, tabii, kendimi yalnızca teknik eleman olarak görmüyorum; toplumun bir parçası, sosyal bütünün içinde bir birey ve özellikle toplumun orta ve alt gelir grubuna yol gösterici uyarılarda bulunan, ülkesi tarafından emek verilmiş, yetiştirilmiş bir insanı olarak görüyorum kendimi ve sizleri. Bu görevimizi de yapmak için daha çok çaba sarf etmemiz gerektiğine inanıyorum. Bunun için de en azından şunu yapmamız gerekirdi -bu, yine TMMOB adına yapılacak bir hareket tabii- diye düşünüyorum: Direkt TMMOB üstüne uygulanan ağır yıldırma politikası için, hukuki çözüm olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne bir yasa hazırlanması talebi yapıldı mı, bunun için bir girişimde bulunuldu mu? Yani biz bu yasayı

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

değiştirmedikten sonra, geçici, palyatif çözümlerle bunu belki belli bir süre erteleyebiliriz; ama sonuçta bu, bizim başımızı her zaman ağrıtaacak bir problem olarak gözüküyor.

Metin Bey'in, EMO Denetleme Kurulu Başkanımızın, odaların idari olarak denetlenmemesi gerektiği konusunda bir görüşü vardı; bunu bir-iki yıldır devam ettiriyoruz, böyle bir uygulamayı devam ettiriyoruz ve olumlu sonuçlarını da görüyoruz. Buradaki konuşmalardan şunu da gördüm: Bizim bütünlüğümüz aslında çok önemli ve pekiştirilmiş gözüküyor. Son Genel Kurulda, Olağan Genel Kurula ve Olağanüstü Genel Kurulda bulunma şansını yakaladım. Emeklilik hayatımdan sonra bu işlerin içine girdiğim için, kendimi çok şanslı hissediyorum. Oradaki konuşmalar ve tartişmaların sonucunda, insanların en azından birbirini çok iyi bir şekilde anlamak için çaba sarf ettiğini gördüm. Bizim böyle bir şansımız olunca, birbirimizi anlayabiliyoruz. Bu gücü de kullanıp, aslında bu işi çözebileceğimize inanıyorum. Sizlerin çabası ve gayreti olmadan da hiçbir şeyin olmayacağına inanıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

DİVAN BAşKANI- Ahmet Bey'e biz de teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi var mı efendim?

Eğer salondan başka bir söz talebi olmayacaksa, arayı değerlendirelim.

Vehbi Bey, sizinle başlayalım isterseniz. Hem size yöneltilen soruları, hem de şu ana kadar olan konuşmalardan kendi aldığınız notlar varsa onları değerlendirelim.

VEHBİ TURHAN- Tekrar merhaba.

Gerek benim konuşmamdan sonra, gerek dostların konuşmalarından sonra bazı notlar aldım. Benim öğleden önceki konuşmamda, iktisadi işletmeyle ilgili görüşlerim nedeniyle kafalarda soru işareti olmuş olabilir diyerek, onunla ilgili bir açıklama getirmek istiyorum önce.

Anayasamızın 135. Maddesine göre kurulan meslek odalarının vergisel durumlarına ilişkin olarak, yine Anayasanın 73. Maddesinde, vergi ödevi bölümünde şöyle bir fıkra var, 2. Fıkra: Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlölükler kanunla kurulur, kaldırılır veya değiştirilebilir. Yani yorumla vergi kapsamına almak hiçbir kurumun haddi değil, sadece ve sadece yasa

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

koyucunun yasa çıkartarak kanun kapsamını belirlemesiyle mümkün. 3. Maddede de Bakanlar Kuruluna bir yetki vermiş, “Sen, ancak kanunun sana verdiği alt ve üst limitler üzerinde oynamaya yapabilirsin” demiş. Daha önce kurumlar vergisi yüzde 30’du en üst, sonradan bunu yüzde 20’ye çekti. Bu, Bakanlar Kurulunun hakkıdır. Ama Kurumlar Vergisi Kanunu’nda yazmayan bir kurumu kanun kapsamına almak, Bakanlar Kurulu’nun veya Gelir İdaresi Başkanlığı’nın veya herhangi bir denetmenin hak ve yetkisinde değildir. Bu, Anayasanın amir hükmü.

Kurumlar Vergisi Kanunu’na tabi olan kurumları saymış, “Sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi işletmeler, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler, iş ortaklıkları” demiş. Sonra da 5. Maddede, “Dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler; dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup, faaliyetleri devamlı bulunan ve bu Maddenin 1. ve 2. fıkraları dışında kalan ticari, sanayi, zirai işletmelerdir. Bu Kanunun uygulamasında, sendikalar dernek, cemaatler vakıf olarak sayılır” demiş. “Bu Kanunun içerisinde, odaların herhangi bir kuruluşu bu Kanun kapsamında sayılır” diye bir şey söylememiş. Benim bütün vergi daireleri ve mahkemelerde motamot yaptığım mücadelede, biz iktisadi işletme kursak bile, bizim kurduğumuz bu iktisadi işletme, Kurumlar Vergisi Kanunu’nda sayılmadığı için, “Seni dernek olarak düşünüyorum” veya “Seni şöyle düşünüyorum” diyerek bu Kanun kapsamına alma hakkına sahip değiller. Ancak Danıştay, ilk başlangıçta böyle karar veriyordu. 1999 ve 2000 yıllarında, hatta 2004 yılında Danıştay 4. Dairesi’nin almış olduğu karar bu yöndeydi; ama Danıştay, bundan sonra fikir değiştirdi. Artık odalarımızı bir değerlendirme içine almıyor, yapmış oldukları faaliyet dallarına göre kanun kapsamında değerlendiriyor. Diyelim ki, Makina Mühendisleri Odası’nın LPG sızdırmazlık raporunu, periyodik kontrolü, reklam gelirleri kanun kapsamında değildir; ancak, egzoz emisyon ölçümü bugün için herkes tarafından yapılan bir faaliyet olduğu için, “Makina Mühendisleri Odası bunu da yaparsa, iktisadi işletme oluşturur ve vergisini vermek zorundadır” gibi, Odanın kendisini değil, yapmış olduğu faaliyetleri ele alıyor. Halbuki burada, kurumlar vergisinde kurumlar kapsam içindedir, KDV’de ise hizmet veya mal alımları kapsamı içindedir. Yargıya biz bunu anlatamadık.

Dışarıda yapmış olduğumuz görüşmede, odalarla ilgili karşılıklı kiralamarlar; diyelim ki, benim bir yerim var, bir başkasının da bir yeri var ve ben, oraya geçiyorum daha kullanışlı diye, kendi yerimi de ona kiraliyorum. Eğer kendi yerimi kiralaadığım kişi şahıs ise, stopaj ödemiyor o; ama oda olarak

TMMOB ve Bağılı Odaları Denetleme Kurulları II. Çalıştayı

ben, ona ödeyeceğim kiraya stopaj ödemek zorundayım. O, ticari işletmeysen, o zaman, bana fatura kesiyor; ama ben, stopaj ödüyorum.

Bu konuların değerlendirmesinde, arkadaşlarıma şöyle bir yaklaşımda bulunacağım: Sorunlarla karşılaştığınız an, lütfen, TMMOB'ye mail atarak müracaat edin. Biz, gerekli incelemeyi yaparak, nasıl olması gerektiği konusunda size yardımcı olmaya çalışırız.

KDV tevkifatıyla ilgili bir konuşma yaptım ve bu konuşmada, “Denetmen arkadaşların mutlaka ve mutlaka bu KDV tevkifatlarının faturalarda uygulanıp uygulanmadıklarına bakmaları lazımdır” dedim. Ancak, bazı odalardaki bu eksikliğe çok esnek yaklaştım. Nasıl? Diyelim ki, bir tane temizlik faturasına KDV tevkifatı uygulamamışlar. “Olabilir, uygulamadınız. Bunu düzeltmeyle veririz” dedim. Ama bu arada tuttum, karşı firmaya dedim ki, “Bu dönemde biz, size fazla KDV ödemişiz. Sizin o dönemde KDV ödemeniz çıkmış mı, çıkmamış mı?” KDV ödemesi çıkmışsa, düzeltme beyannamesi verdim. Çünkü burada devletin temel amacı, KDV ödemeyen firmaların ödemeleri gereken KDV'lerinin bir kısmını, 94. Maddede veya 91 No'lu Tebliğde yazmış olduğu kurumlara sorumluluk yükleyerek alması. Ocak ayına ait bir faturada tevkifat uygulamamışım, adama ödemişim; ama o ay, o arkadaşımız o döneme ait bir KDV ödemesi var. O zaman ben, buna düzeltme beyannamesi verilmesini istemiyorum; çünkü zaten ödenmiş. O döneme ait KDV ödenmemişse, bizim mutlaka ve mutlaka 2 no'lu KDV beyannamesi vererek, oradan fazla ödediğimiz KDV'yi tahsil ederek, devlete yatırmamız lazım. Aksi takdirde, bu ortaya çıktığı an, bizler kamu kurumu niteliğinde olmamız nedeniyle, uygulanacak cezanın yüzde 50 fazlasıyla karşılaşırız.

Meslek odaları 94. Madde kapsamına sonradan alındı ve vergi mükellefi olmayan kişilere karşı yaptırmış oldukları hizmetleri giderlerine yazabilmeleri için, yüzde 10 hizmet için, yüzde 5 de mal alımları için tevkifat uygulamadıkları takdirde, bundan sorumlu olurlar. Dolayısıyla biz, burada gider makbuzu düzenleyeceğiz ve ödemelerimizi bu gider makbuzu üzerinden, gerekeni vergi dairesine, bakiyeyi de kişiye ödeyerek yapacağız.

Harcırahla ilgili konuya gelirse, sabahki konuşmamda, “Konaklama ve yol giderleri hariç” dedim. Gerek Harcırah Kanunu'nda, gerekse bizim Kanunumuzda, “Konaklamaların şu şekilde olması” diye bir şey yoktur. Bu, tamamıyla oda yönetim kurullarının takdirine bırakılmıştır. İsterse şu kadar

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

liraya kadarki konaklamayı öder, isterse şu kadar liraya kadar. Buradaki temel neden de şu: Odaların aynı olarak yapmış oldukları ödemeler vergiden istisnadır, yani vergi ödenmez. Aynı olarak yapılan ödemeler nelerdir; kişinin kendisine verip de, “Al sana elbise parası, al sana otobüs parası” diye değil de, “Al şu otobüs biletini, al şu takım elbiseyi” diyerek vermiş oldukları aynı yardımlardır, aynı desteklerdir, aynı ödemelerdir. Bunlara gelir vergisi uygulanmaz. Harcırah Kanunu’nda ise, o 39 lira, en yüksek devlet memuruna uygulanan -o da Başbakanlık müsteşarıdır- harcırah tutarının üstü vergiye tabi olacağı için onu öyle yorumladık; ama bu, odada çalışan ve maaşı 1200 lira olan bir insana 39 lira ödeyeceksiniz demek değildir. O kişinin brüt aldığı ücretin o harcırah listesindeki memurlara ödenen miktarı ne kadarsa, 22 liraysa, ancak o kadarını vergiden istisna ödeyebiliriz. Biz, yöneticilerin, yani sizlerin neden 39 liraya tabi olduğunu ileri sürüyoruz; çünkü sizler bir ücret karşılığı almıyorsunuz, “O zaman, sizin harcırahlarınız, Türkiye Cumhuriyeti’ndeki en üst devlet memuru harcırahının eşdeğeridir” diye düşündüğümüz için. Onun üstü vergiye tabidir, onun altındaki harcırah ödemelerinde veya onun miktarında vergiye tabi değildir.

Bunlar benim aldığım notlar. Diğer arkadaşlar da kendi görüşlerini bildirirler.

TMMOB’nin Mali İşler Yönetmeliği’nde, odanın adına olmayan belgelerin gider olarak kaydedilmesi mümkün değildir. Benzin fişlerinde -ki, benzin fişlerinde olmaz zaten, faturalarda olur- plaka yazar. Odanın o plakada bir aracı olmadığı müddetçe, o belgeyi ödeme aracı olarak kullanamayız. O belgeyi ancak harcırah düzenleyeceğimiz belgenin eki olarak ister kullanırız, ister kullanmayız. İlla da o belgeyi kullanacağız diye bir şart yok. O dönemde o arkadaşımız 100 km gittiyse, harcırah formuna, “100 km gidiş, 100 km geliş” diyerek, oda yönetim kurulunun veya TMMOB Yönetim Kurulu’nun veya şube yönetim kurulunun kararını yazmak suretiyle onu öderiz. Yani biz, “O belgeyi koyarsanız, onun arkasına zimbalarsanız bir şey olmaz” diye yaklaşıyoruz.

İKK’nın konumuna girmek haddim değil, girmeyeceğim; ama “İKK’ların muhasebeleriyle ilgili bir çözüm” dediniz. Şöyle bir şeyi çözüm olarak düşündüm: TMMOB Yönetimince tasdiklenmiş olarak, işletme defterleri İKK’lara sunulur ve gelir ve giderler işletme defterine işlenmek suretiyle kayıt altına alınabilir. Ancak, bunun takdiri de TMMOB Yönetiminindir. Ama resmiyete koyalım diyorsak, yevmiye defteri filan değil,

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

basit usulde bir işletme defterini TMMOB Yönetimi tarafından onaylanmak suretiyle kullanma imkanına kavuşulabilir.

Sağ olsun, Mimarlar Odası'ndan arkadaşımız, Elektrik Mühendisleri Odası'ndan arkadaşımız detaylı olarak verdi; ama benim edindiğim tecrübelerden, mali denetim esnasında kafalarda en çok soru işareti bırakan bazı hesaplar var. Bunlar neler; visa hesapları, bankalar; 120 ve 320 dediğimiz, alıcılar ve satıcılarla çalıştığımız borç ve alacak hesapları. Birçok odada, bu 120 ve 320 hesapların çok sağlıksız tutulduğunu gördük. 4-5 senedir firma kapanmış, iflas etmiş, el değiştirmiş veya parası hesaba girmiş, ama kendi adını yazmadığı için onun borcu kapatılmamış, geçici hesaplarda takip edilen paralarla karşılaştığımız için, denetlemeden önce, o kurumun muhasebe departmanının, 120 ve 320 hesaplardaki bakiyelerin karşılıklı mutabakat suretiyle mutabakat formlarını hazırlayarak denetçilere sunmasının en uygun ve doğru bir yöntem olacağını düşündük.

Visa'ların en büyük sıkıntısı da, bugün kredi kartını çektiğimizde, 10 gün, 30 gün, 45 gün sonra kayıtlara giriyor. Bunun da en güzel otokontrolü, denetleme dönemi itibarıyla bankalardan alınacak visa kredi kartları ekstresiyle muavin dökümü olan ekstrenin karşılaştırılarak... Ama bakiyelerini değil, çünkü bir muhasebe kaydıyla aradaki fark kapatılabilir. Giriş-çıkışlardaki günlük hareketlerin tutup tutmadığımızın otokontrolünü yaparsak, o hesapta daha sağlıklı bilgiye ulaşacağımızı düşünüyoruz.

Öğleden önceki konuşmamda, "İktisadi işletmenin en büyük tehlikesi, kayıtlarımızın devlet otokontrolüne girmesi" dedim. Ancak, bir ikinci tehlike daha var. Bugün bize, Makina Mühendisleri Odası'na, bu konuda korkunç rakamlarda, 40-50 trilyona ulaşan rakamlarda ceza kestiler. Gerekçesi neydi; "A şubesinden Merkeze para aktarıyorsunuz. O zaman, bunların yüzde 15 stopajını ödeyeceksiniz." İktisadi işletme kurdunuz; oradan odaya para aktardığınız an, "Vay, sen niye yüzde 15 stopaj ödemedin?" deniliyor. Çünkü iktisadi işletmeler ortaklarına para aktarmalarında yüzde 15 tevkifata tabidir. Bu nedenle, TMMOB'nin bu konuyu çok daha detaylı ve çok daha ince eleyerek değerlendirmesi lazım. Çünkü bir kanun değişikliğine gidersek, o kanun değişikliği anında, bizim Mali Müşavirler Odasında yaptıkları gibi... Yönetimde nispi temsili koydular, şu anda 5 tane Çağdaş, 4 tane de Meslekte Birlik Grubundan yöneticimiz var. Öbür türlü olsaydı, 9-0 olacaktık. Böyle bir maddeyi de getirebilirler. Bunlar bu Hükümette her zaman beklenebilen bir şey olduğundan, bunun en ince noktasına kadar düşünülerek, kanun teklifini de ona göre hazırlamakta fayda var diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ederim.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

DİVAN BAŞKANI- Buyurun.

SALONDAN- Mizanlarda karşılaştık bu tür şeylerle. Ama “Yönetim Kurulu bir karar alsın, karar defterine işlesin, bu hesap kayıtlarından silinsin” diye bir öneride bulunuyoruz. Bu yanlış mı, doğru mu?

VEHBİ TURHAN- Doğru. Şöyle: Belirli bir miktara kadar, belirli yöntemleri aştıktan sonra. Nedir bu? Önce kanuni takibe vereceksiniz ve firmalara ulaşmaya çalışacaksınız ve ulaşmadınız. O zaman, şube yönetim kurulu, “Bunlara ulaşamıyoruz” diyerek, oda yönetim kuruluna teklifi götürdüğü zaman -nitekim, çoğu zaman aynı yöntemi demirbaşlarda da yaptık- oda yönetim kurulu kararıyla bunları odaların özvarlıklarıyla kapattık.

SALONDAN- Üst limit sınırı var mıdır?

VEHBİ TURHAN- Alamadığınız bir paranın üst limiti olmaz ki. Adam batmışsa, alamıyorsanız, ne kadar para gitmişse o kadar olur.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkürler.

Buyurun Nurettin Bey.

NURETTİN AKBAŞ- Tekrar merhaba.

Raporu hazırlarken, 4 odanın denetleme kurulu raporuna dayanarak hazırladım; Elektrik Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası ve Makina Mühendisleri Odasının raporlarını aldım. Onlar hâlâ burada kayıtlı. Fakat tabii, önemli olan, bugünkü toplantıda bütün bunların hepsini birden sorgulamak; yani sizin yaptıklarınız, benim önerdiklerim. Zaten baştan da söylediğim gibi, bu bir öneri. Çünkü yaşamda, pratikte işler çok daha farklı bir şekilde yürüyor. O nedenle, bilfiil işin içinde olanların görüş ve önerileri her zaman için açıktır. Zaten oluşturulacak bir denetim raporu, bütün bunları tekrar tekrar tartışarak, görüşerek oluşacaktır. Ben de bunun kısa sürede olacağını söylemiyorum; yani nereden baksanız, iki-üç yıl içinde, tüm bu denemeleri, yanlışları yaparak belli bir yere varırız diye düşünüyoruz.

Onun dışında, dediğim gibi, denetim başlı başına bir süreç. “Geldik, evraklara baktık, eksikleri veya yanlışlıkları tespit ettik” şeklinde değil; mizanı hazırlamak... Mesela, mutabakat yazılarının denetçi tarafından alınmasının doğru olduğunu düşünüyorum. Zaten her ay mutabakat alacaklar, onlar kendi mutabakatları; ama bu, denetçi mutabakatı. Farklı bir işlem yapmamız nedeniyle, denetçi mutabakatıyla muhasebenin aldığı mutabakatın aynı

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

mutabakat olmayacağını bilmeliyiz. Sonuç aynı olabilir, o başka bir şey; ama mutabakatı denetçinin alması lazım. Bu, ayrı bir nokta.

Denetime hazırlık sürecinde, orada bulunması gerekenler konusunda, “Mali müşavir olsun, muhasebeci olsun, yazman olsun” gibi birtakım şeyler de denetime hazırlık sürecinin bir parçasıdır diye düşünüyorum. Ki, daha önceki denetimlere katılıyordum. Sanıyorum, son iki denetimden beri katılmıyorum. Gerçi, bu son denetimde, benim bir işim olduğu için orada olamadım. Bunun da bir şekilde belirlenmesi gerekir diye düşünüyorum. Benim yazmış olduğum raporun ayrıntılarında bunlar da var, yani “Kimler denetimde hazır bulunsun?” gibi.

Gider pusulalarının merkezler tarafından üretilmesi gerekiyor. Gider makbuzlarıyla bu işleri çözmek doğru bir şey değil, ama giderleri merkezlerin üretmesi gerekiyor.

2 numaralı KDV eki konusunda tereddüdüm var; şubeden verilmemesi gerekir diye düşünüyorum, ama öyle veriyoruz. Tabii ki, bu forumda bunlar daha net bir şekilde tartışılarak ortaya çıkacak şeyler. Muhtasar için, sigorta bildirimleri için bu tür şeyler yok; ama KDV bildirimleri için bu tür şeyler var.

İKK'nın gelir ve gider meselesini Vehbi Bey her ne kadar işletme defteri olarak önerdiyse de, ben, İKK'ya zamanında ödentisini yapan, yapmayan, tahakkuk ve alacak ve borcu daha kolay takip etmek için, ben her zaman yevmiye defterinden yana olduğumu söyleyeyim. Ödemeyen bir oda veya oda şubesi varsa, ona ne kadar borç tahakkuk ettiğini, hangi dönemlerde bu takiplerin yapılması gerekiyorsa, onların yapıldığının görülebilmesi; İKK'nın iş yaptırdığı kurumlara borcu olup olmadığının net bir şekilde mizanımızda görülebilmesi için, böyle bir şey yapılacaksa, İKK'ların da yevmiye defteri tutması gerektiğini düşünüyorum. Artı, bilgisayarlar varken, yevmiye defteri tutmak çok zor bir işlem değil.

DİVAN BAŞKANI- Nurettin Bey'e teşekkür ediyoruz.

Nurten Hanım, siz bir şey eklemek ister misiniz?

Av. NURTEN AğLAR YAKIŞ- İl-ilçe koordinasyon kurulları hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. Hakikaten, burası açık bir alan. Bildiğimiz gibi, koordinasyon kurullarının bir tüzelkişiliği yok. O ildeki ya da ilçedeki şubelerin bir araya gelerek eylemlilik yapmaları, TMMOB ilke

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

ve kararlarına aykırı hareket etmelerini önlemek ve eylemsel pratikliği geliştirmek anlamında kurulmuş kurullar bunlar. Bunların yöneticileri, o ildeki şube ya da temsilciliklerin yönetim kurullarından bir araya geliyorlar ve sekreteryayı da kendi aralarında seçiyorlar. Yani bunların tüzelkişiliği olmadığı için, bütçelerinin olması yazıyor Yönetmelikte. Bu bütçe de zaten şubelerden aktarılan paralar. Yani bu, herhangi bir faaliyet ya da üye aidatlarıyla geçinen, gelirleri olan bir organizma değil, bir örgüt değil. Bu anlamda, il koordinasyon kurullarının ayrı bir bütçe oluşturması da bence hukuken olanaklı değil. Bunun şubeler içerisinde denetlenebilecek, şube gideri olarak görülebilecek kalemler olarak değerlendirilmesi daha pratik geliyor bana.

DİVAN BAŞKANI- Teşekkür ederiz.

Söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Şu anda saat 15.00. 15.15-15.30 arası bir çay-kahve molası düşünmüştük. Eğer arzu ediyorsanız, çay-kahve arası verebiliriz ya da son sözleri alıp toplantıyı tamamlayabiliriz.

O zaman, salona tekrar bir daha hatırlatayım. TMMOB'nin kürsüsü özgür ve serbesttir; hele üyesine karşı. "Söz almak istiyordum. Söyleyeceğim şeyler vardı, söyleyemedim" diyen var mı?

Buyurun Engin Bey.

ENGİN TİMURCAN- Bizim denetlemelerde karşılaştığımız en büyük sorunlardan bir tanesi de personel. Odalarımızda ve şubelerimizde çalışan personelle ilgili herhangi bir yönetmeliğimiz, yönergemiz yoktur. Kimlerin hangi görevlerde çalışacağını belirlediği, görev tanımlarının yapıldığı bir listeye de karşılaşıyoruz. Halkla ilişkiler uzmanı olarak işe alınmış bir kişinin bir müddet sonra ön muhasebede değerlendirildiğini görüyoruz. Odalar nezdinde birkaç kez bunu yöneticilerimizle paylaştık.

Bu personel konusunu en baştan çözmek lazım. Yani TMMOB olarak, klasifikasyonları belirlemek açısından, bir personel yönergesi hazırlamanız herkes için daha mantıklı olacaktır diye düşünüyorum.

Demirbaşlar da çok ciddi problem. Demirbaş alımlarında, kimlerin, hangi malzemeyi demirbaş işleyecekleri konusunda herhangi bir bilgileri olmadığını gördük. Bir gün deftere baktım ki, üç-beş tane ampul demirbaşta kayıtlı. "Nasıl yaptınız? Yazılmaz ki bu. Bu patlayınca ne yapıyorsunuz?" dedim. Bir koli patlamış ampul getirdiler. Bunu Yönetim Kurulu kararıyla

kayıtlardan dūřmelerini ve bir daha da demirbaşa işlememelerini tavsiye ettik kendilerine. Tabii, bunlar hep personelden kaynaklanan Őeyler, bir de demirbaş yōnergesinin olmayışından. Mali İşler Yōnetmelięinin doğal eki olarak bir demirbaş yōnergesi olması gerekiyor. Yani halı demirbaş mıdır, perde demirbaş mıdır, sandalye demirbaş mıdır, bardak demirbaş mıdır? Őzerinde Mimarlar Odası'nın amblemi var diye, kadehler demirbaşa işlenmektedir, kırıldığında demirbaştan dūřmektedir. Bununla ilgili bir çalışmanın da sizler tarafından yapılıp sirküle edilmesinde fayda vardır diye dūřünüyorum.

Teřekkūr ederim.

DİVAN BAŐKANI- Teřekkūr ederiz Engin Bey'e.

Buyurun Hamdi Bey.

HAMDİ ARPA- Ben, İKK konusunda bir Őeyler sōylemek istiyorum. Verilen bilgiler için teřekkūr ederim. Çok basit bir soru soracağım. İKK sekreterliğini yūrüten odamız, diğer odalardan o aya ya da o yıla ait bir para alıyor. Bu parayı alırken nasıl alacak veya parayı veren odamız bu parayı hangi belge karşılığı verecek ki, kendi Őubesinde veya temsilciliğinde bunu gider olarak gōstersin? Bunları sadece Őubenin bütçesinde gōstermek zaten sorun. Őrneęin, İzmir İKK Sekreterlięini Odamız yūrütüyor. Bizim oradaki Őubenin 1,5-2 katı bir bütçesi var İKK'nın. Bu, biraz komik oluyor. Bu konuda bir bilgi verilirse veya bir açılım yapılabilirse sevinirim.

DİVAN BAŐKANI- Zaten bu toplantının ana gūndemi herhalde İKK'lar ve iktisadi iřletmeler oldu.

Hamdi Bey'e teřekkūr ediyoruz.

Toplantının son sōzünü Kirami Bey'e verelim.

KİRAMİ KILINÇ- Bu saate kadar kalan arkadaşlarımıza ve daha Őnce katılan arkadaşlarımıza teřekkūr ediyoruz.

Uzun ve bizce yararlı bir toplantı oldu. Őncelikle danışmanlarımıza teřekkūr ediyoruz. Buraya kadar yoruldular ve bizi tecrübeleriyle ve mesleki bilgileriyle aydınlattılar. Zannediyorum, yararlı oldu.

Biz kendi aramızda bir değerlendirme yapmadık; ama bu toplantının kısa bir Őzetini yaparak veya buna biraz da kendi kişisel gōrūřlerimi katarak, bir toparlama yapmak istiyorum.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

TMMOB Denetleme Kurulu olarak, önümüze gelen raporlarda, bir süredir ortaklaştırma çalışması; bir format isteme, gönderme ve bunu yorumlama çalışması yaptık. Burada da Nurettin arkadaşımız bir çalışma sundu. Ama şöyle bir şey düşünmek lazım: TMMOB Denetleme Kurulu'nun önereceği şey, ancak bir asgari format olabilir. Bunun üzerine, odaların kendi özelliklerine bağlı olarak artılar olabilir diye düşünüyorum. Onun için de bir asgari format oluşturup, bunları odalardan en az yılda bir kez, 31 Aralık itibarıyla, o anda odanın tüm il-ilçe temsilcilikleri, şubeleri, mesleki denetim büroları, bölge temsilcilikleri varsa, bunların tüm yapılarını ortaya koyan; yani bunun içerisinde, mali durum, personel durumu, taşınmaz varlıkları, taşınır varlıklarının da bulunduğu bir profilin veya bir fotoğrafın ortaya çıkması gerektiğini düşünüyoruz. Amaç, sadece bunun TMMOB'ye iletilmesi değil; bunun üyelerin de önüne sunulması gerekir.

Öyle bir noktadayız ki, biliyorsunuz, bir mülk alınması gerektiğinde TMMOB'ye yazı yazılıyor, yetki isteniyor; ama bu yetkinin sonucunun ne olduğunu bilmiyoruz çoğu zaman. Yani herhangi bir şubede ya da birimde birkaç tane yetki var; ama o yetkilerin sonucunda, alındı mı, alınmadı mı, vazgeçildi mi, vazgeçilmedi mi, bunun takibi yok. Yani TMMOB, şu anda yetki makamı, tapuya gittiğinizde mutlaka TMMOB kararı isteniyor; ama TMMOB'nin tüm mal varlığını bilmiyoruz. Bu bir eksiklik midir; eksiklikler bizce. TMMOB kendi büyüklüğünü bilmelidir ve ona göre de kendisine bir yol haritası çizmelidir ya da ona göre davranmalıdır.

TMMOB'ye raporlar geliyor mesela. Denetleme Yönetmeliği'nin 4.1.1 Maddesinde der ki, "Oda denetlemesi yaptığınızda, bir kopyasını TMMOB'ye yollarsınız." 4.1.2'de de der ki, "Şube denetlemeleri veya birimlerin denetlemesini yaptığınızda, bir kopyasını TMMOB'ye gönderilmek üzere oda yönetim kuruluna verirsiniz." Düşünebiliyor musunuz, TMMOB Denetleme Kuruluna, bütün şubelerden, birimlerden denetleme raporları gelecek. Korkunç bir şey. Bunun için de biz diyoruz ki, bunu yönetmeliğe de konulacak şekilde... Zaten şu anda yapılmıyor, onu da belirteyim. Diyoruz ki, sağlıklı olsun, yılda bir kez olsun; ama tüm profili çizen bir rapor olsun. Bu bir yaklaşımdır, tartışılmalıdır ve Genel Kurulda bu sürecin tamamlanması gerekir diye düşünüyoruz.

Arkadaşlar haklı, 7 tane asıl denetleme kurulu üyesiyle... Elektrik Mühendisleri Odası da aynı şeyi söyledi, Mimarlar Odası da aynı şeyi söyledi. Makina Mühendisleri Odası 15+15, 30 kişiyle yapıyor. Bazı odalarda 3

denetleme kurulu üyesi var. Bu büyüyen yapı ve çeşitlenen kalemler arasında bu insanların denetleme yapması pek mümkün görünmüyor, doğru. Bu sayıların tekrar odalarca gözden geçirilmesi lazım. Sayıyla ilgili olarak bir sınırlama da yok TMMOB Yönetmeliğinde. Burada iki mali müşavirimiz konuştu, bir hukuk müşavirimiz konuştu. Farklı yorumlar var. Mali müşavirlerin bile farklı yorumlayabildikleri, çeşitli tartışmaların olduğu süreçte, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları olarak biz ne yapacağız. Açık olan bir şey var; mizan, bilanço ya da alacaklı ve borçluyu ayırt edemeyen denetçilerimizin... Şirketim olduğu için bir parça biliyorum, ama bilemediğim bir sürü konular var. Açık olan bir şey var; bir sıkıntımız var. Onun için de, uzmanlardan hizmet alma doğrultusunda bir çalışma yürütülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Nasıl bir çalışma? Birtakım odalarımızın bu konuda çalışmaları var. Şubelerde değil de, merkezi kadroların veya dışarıdan hizmet alarak, bir denetleme uzmanlığının oluşturulması gerektiğini düşünüyorum. Bu, Genel Kurul adına denetleme yapması gereken kendi üyelerimizin, denetçilerimizin olmaması gerektiği anlamına gelmiyor. Onlara bir ön hazırlık yapılması gerekiyor. Çünkü sonuçta, Genel Kurul adına ancak, hem demokrasi geleneğimiz, hem katılım geleneğimiz, hem de tüzük ve yönetmeliklerimiz gereği, kendi üyelerimizden oluşan denetçilerin denetleme yapması lazım. Ama Türkiye'nin her tarafını dolaşan az sayıda insanın da mümkün olduğu kadar kısa sürede ve sağlıklı denetleme yapması için, merkezi uzmanlardan veya bağımsız uzmanlardan yardım alması gerektiğini düşünüyorum. Bu, bizi rahatlatacak ve işimizi kolaylaştıracaktır diye bir düşüncemiz de var. Bunu Denetleme Kurulu'nda da çeşitli kereler tartıştık. Bazı odalarımızın bu konuda araştırmaları veya ön çalışmaları olduğunu da biliyoruz. Bunun yaygınlaştırılması doğru olur gibi geliyor bize.

Bunun dışında, İKK'larla ilgili bir sıkıntımız var, doğru. İzmir'den, ziraat mühendisi arkadaşım söyledi; doğru, Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nden daha fazla bütçesi olan bir İKK'dan bahsediyoruz. Bunun bir şekilde bürünmesi lazım. Yönetmeliğimizde boşluk var. Borçlar var, alacaklar var. Paranın nereye harcandığı konusunda, bakkal defteri gibi bir işlemeye... Bu kadar detayları tartıştığımız bir örgütte böyle bir şey olmamalı diye düşünmemiz gerekiyor. Bu da açığa çıktı zaten arkadaşlarımızın önerisiyle. Şubeler mi denetler, oda denetçileri tarafından mı denetlenir, yoksa TMMOB merkezi olarak mı denetler, bunun tartışılması ve bir an önce sonuçlandırılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Genel olarak bugün konuşulandan bunu çıkarıyorum. Eğer sizlerin de onayı olursa, Denetleme Kurulu olarak, bunu bir sonuç bildirgesi ve kitap olarak yazıp, en kısa sürede sizlere iletmeyi düşünüyoruz. Aynı zamanda, baştan beri söylediğimiz gibi, burada tespit edilen eksikliklerin Genel Kurula kadar örgüt içerisinde mutlaka tartışılarak, bu tartışmanın örgüte yaygınlaştırılarak sonuçlandırılması ve bu sürecin ne kadarını yapabilirsek, karar halinde, yönetmelik değişikliği, tüzük değişikliği ve benzeri yöntemlerle Genel Kurulda sonuçlandırılması gerektiği de açıktır diye düşünüyoruz.

Katıldığınız için hepinize teşekkür ediyorum. Elinize, ağızınıza ve ayaklarınıza sağlık diyorum.

DİVAN BAŞKANI- Toplantıyı kapatmadan önce, ilginiz için teşekkür ediyorum. Herkesin ilgiyle izlediğini, en azından uyuklamadığını gözlemledik buradan. Çok teşekkür ediyorum. Bir sonraki toplantıda görüşmek dileğiyle.

TMMOB ve Odaları Denetleme Kurulları
II. alıştayı
Sonuç Bildirgesi

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Günümüzde TMMOB ve Odalarının; gerek etkinlik alanlarının gelişmesi gerekse artan üye sayısına paralel olarak değişen ve çeşitlenen bir mali yapısı bulunmaktadır. Son yıllarda mali ve idari mevzuattaki değişiklikler de TMMOB ve Odaların mali yapılarında farklılıklara yol açmakta ve yeni düzenlemeleri zorunlu kılmaktadır. Bunun sonucu olarak, TMMOB Denetleme Kurulu'nun önerisi ile TMMOB ve Odalarının kurumsallaşması gereği tüm odalarda benzer denetlemelerin yapılmasının yararlı olacağı düşünölmektedir. Bu da TMMOB Denetleme Kurulu ile Odalar Denetleme Kurullarının, TMMOB Denetleme Yönetmeliği'nin 3.2.4 maddesi gereğince belirli aralıklarla yapılacak toplantılar ile sağlanabilecektir.

Bu nedenlerle, ilki 2007 yılında gerçekleştirilen TMMOB ve Odaların Denetleme Kurulları toplantısının ikincisi 16 Ekim 2010 tarihinde 110 katılımcı ile Ankara'da düzenlenmiştir. Aşağıda sunulan görüş ve değerlendirmelerin de Birlik ve üye ile paylaşılması kararına varılmıştır.

Bilindiği gibi, TMMOB ve Odalarının yapısı ve mali durumları son yıllarda oldukça değişmiş ve çeşitlenerek farklılıklar göstermeye başlamıştır. Artık Odalarımız kendi üyelerinin dışında, kamu yararı doğrultusunda, kamuya yönelik ciddi çalışmalar yapmakta, bu durum ise üyeler dışındaki üçüncü şahıslara da hizmet sunmayı beraberinde getirmektedir. TMMOB yasasında üyelere karşı yapılan hizmetlerle ilgili mali hükümler ve yükümlölükler bulunmakla birlikte, üçüncü şahıslara yönelik işlemlerde farklı mali yükümlölükler ortaya çıkmaktadır.

Değişen ve gelişen bu süreci karşılamak üzere özellikle TMMOB yasasında yapılacak değişiklikler, mevcut siyasi iktidarın TMMOB ve benzeri meslek örgütleri üzerindeki baskısı ve siyasi iktidar tarafından manipüle edilebileceği düşüncesiyle çok da arzulanmamaktadır. Son yıllarda Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun değerlendirmeleriyle, başta TMMOB olmak üzere meslek örgütlerinin bir kuşatma altına alındığı bilinmektedir. Bu kuşatma aynı zamanda mali bir baskıyı da beraberinde getirmekte ve Odalarımıza bağlı birçok birimizde KDV ve benzeri vergilendirme, gelir vergisi mükellefiyeti gibi işlemlerle il defterdarlıkları tarafından bir baskı ortamı yaratılmaktadır.

Bu durumun dışında, TMMOB ile Odaları arasında, Odalar ile şube ve temsilcilikleri arasında da mali açıdan birçok farklı uygulama ve

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

İletişimsizlikler göze çarpmaktadır. TMMOB ve Odalarının birimlerinde kendi özgün çalışma yapılarından, yerel konumlarından ve birbirlerinden farklı mesleki sorunlarından kaynaklanan hukuki ve mali problemlerinin çözümünde de çok farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bu durumun doğal sonucu olarak, yaşanan hukuki süreçlerde alınan lehte ve aleyhte kararlar Birlik tarafından bilinmemekte ve örgüt içinde yeterince paylaşılamamaktadır. Birçok Oda, şube ve temsilciliklerimizin karşılaştıkları bu sorunlara ilişkin yaşanan mahkeme süreçleri, bu davalarda alınan kararlar ve uygulamalara yönelik belge ve bilgilerin merkezi bir ortamda bulundurulması gerekmektedir.

TMMOB ve Odalarının tüm ülke sathına yayılmış 1.000'in üzerindeki biriminde mutlaka bir bilgi ve koordinasyon ağı oluşturulmalı, yaşanan bu hukuki sorunlar ve alınan mahkeme kararları tüm örgütün haberdar olacağı şekilde paylaşılmalıdır. TMMOB ve Odalarına ait birimlerde yaşanan yerel ve mesleki sorunlar, bakanlıklar; genel müdürlükler; valilikler ve yerel yönetimlerle yapılan görüşmeler sonucunda çözülebilmektedir. Yaşanan hukuki ve mali sorunlara ilişkin yapılan girişimler, oluşturulan çözüm önerileri ve alınan sonuçların örgütün tüm birimleri ile paylaşımının sağlanması gerekmektedir.

TMMOB ve Odalar Denetim Yönetmeliğinin 4.1.1 maddesine göre, Birliğimize bağlı Odaların en az üç ayda bir olmak üzere denetleme yapmaları ve oluşturulan Oda Denetleme Kurulu raporlarını düzenli olarak TMMOB'ye göndermeleri gerekmektedir. Mali yıl sonunda yapılan denetlemenin daha geniş kapsamlı ve ilgili Odanın tüm mali profilini (nakit durumu, kredi kartı alacakları, alacak-borç dökümü, doğurgan borçların varlığı, personel-kadro durumu, gayrimenkul dökümü, devam eden ve sonuçlanan mali davaların varlığı vb.) gösterir şekilde raporlanması Birlik birimlerinin ve üyelerimizin bilgi ve çözüm paylaşımı açısından yararlı olacaktır. TMMOB Denetleme Kurulu tarafından çeşitli dönemlerde hazırlanan denetleme raporlarında da belirtildiği gibi, Odalarımızın bu konuda gerekli özeni göstermelerinin bir zorunluluk olduğu açıktır.

TMMOB ve bağlı Odaların Denetleme Kurulu raporlarında ortak dil ve formatın oluşturulması konusunda birçok Odamızın uygulamaya geçmiş olduğu gözlenmiştir. Daha önce TMMOB Denetleme Kurulu tarafından örnek olması amacıyla oluşturulan "Denetleme Kurulu Rapor Taslağı" Odalarımıza gönderilmiş olup, bu taslak formatın tüm

TMMOB ve Bağlı Odaları Denetleme Kurulları II. alıştayı

Odalarımızca uygulanmasının, sağlıklı bilgi akışının sağlanması açısından yararlı olacağı düşünölmektedir.

“TMMOB ve Odaları Denetleme Kurulları alıştayı”nda önemle ele alınan konulardan birisi de Odalarımıza bağlı iktisadi işletmelerdir. İktisadi işletmeler gerek yargı kararlarında gerekse teorik olarak meslek kuruluşlarının kanunlarında bulunan amaç maddeleri ile değil sadece vergi mevzuatı açısından değerlendirilmektedir. Konuya ilişkin hukuksal tüm veriler vergi mevzuatı hükümlerine ilişkin olup amaç maddeleri açısından yeterli hukuksal veri bulunmamaktadır. Bu nedenle iktisadi işletmelerin meslek kuruluşlarının amacı ile ilkesel ve hukuksal bir bütünlük içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. TMMOB Genel Kurulu’nda, Odalarda bulunan iktisadi işletmeler konusunun tartişılmasında yarar görölmektedir.

TMMOB yasa ve ana yönetmeliğinde belirtilen amaçlara ulaşabilmek için, bağlı oda birimlerinin çalışmalarını koordine etmek; daha etkin ve verimli bir çalışma ortamı sağlamak için gerekli güç birliği, dayanışma ve ortak davranışı sağlamak amacıyla kurulan İl/ İlçe Koordinasyon Kurulları (İKK) ortak anlayış ve çalışma kültürünün geliştirilebileceği zeminler olduğu için önemlidir. Örgütlenmek amacıyla TMMOB tarafından son derece önemli görölen bu yapı, aynı zamanda sorunlu bir alan olarak da değerlendirilmekte, sorunların ilgili mevzuat ve yönetmelikten kaynaklanmadığı da ortak kabul görmektedir. İKK’ların idari çalışmaları bir yana özellikle mali açıdan da izlenilmesi, yapılan harcamaların ve üretilen hizmetlerin daha iyi denetlenebilmesi amacıyla ilgili mevzuatlarda düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Böylece; TMMOB İKK’larca yapılan çalışmalar, alınan kararlar, yapılan etkinlikler bir mali yapı ve disiplin altına alınabilecek, TMMOB’nin farklı illerdeki her biriminde tek tip bir uygulama yürütölebilecektir.

Tüm bu konuların örgüt içinde yeterince tartişılarak içselleştirilmesi ve ilgili mevzuatlarının bu duruma göre yeniden şekillendirilmesi amacıyla ve 42. Dönem Genel Kurulu’nda sonuçlandırılmak üzere çalışma yürütecek bir çalışma grubu kurulması gerekmektedir.

Öncelikle yasa ve yönetmeliklerin doğası sonucu oluşabilecek bürokrasiye ve bürokratik yönetim anlayışına kapılmadan, bu mevzuatın kurumsallaşmamızın temelini oluşturduğunu söylemek gerekir.

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Yasalarımızla ilgili sürece müdahil olamasak da, yönetmeliklerimiz örgüt içi dinamiklerin yarattığı ve ürettiği ortak değerlerdir. Birlikte karar alma, birlikte üretme ve birlikte yönetme anlayışımızın somut yansımaları olan mali yönetmeliklerimiz aynı zamanda yıllar içinde oluşan iç hukukumuzun ve geleneklerimizin de yazılı hale getirilmesidir.

Daha işlevsel, daha üretken, daha demokratik, daha etkin, daha güçlü bir TMMOB dileğiyle...